

• ASSEMBLY SUPPORT INITIATIVE
NEWSLETTER
FEBRUAR 2007, BR. 26

Tim jedinstva izveštava Skupštinu Kosova

Istražni Odbor

Intervju sa g. Naimom Malokuom,
predsedavajućim skupštinskog Odbora za bezbednost

Reč urednika

Dana 2. februara 2007. godine, predsednik Martii Ahtisaari, specijalni izaslanik generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za proces pregovora o budućem statusu Kosova, predstavio je svoj Sveobuhvatan predlog. Predstavljanje predloga i posledičan nastavak konsultacija o tekstu predstavljaju završnu fazu u procesu pregovora o statusu Kosova, pre donošenja odluke na Savetu bezbednosti UN-a.

Dok se Kosovo priprema za svoj budući status, započele su obazrive pripreme za četvoromesečni prelazni period tokom kojeg će kosovske institucije dobiti više ovlašćenja, odgovornosti i obaveza, a Međunarodna civilna kancelarija (MCK), pod rukovodstvom EU-a, nadgledati sprovođenje rešenja. 'Administrativno i politički ovaj dvostruki izazov prevazilazi sve čime se Kosovo ranije bavilo', naglasio je g. Torbjorn Sohlstrom, lični zastupnik g. Solane, koordinatora EU za spoljnu politiku, i šefa pripremnog tima MCK-a / evropskog specijalnog predstavnika za Kosovo.

Svi poslanici Skupštine Kosova dobili su kompletan tekst "Ahtisarijevog paketa" i diskutovali su o istom u okviru svojih političkih partija i na Skupštini. Predlog uključuje detaljne odredbe o pravima manjinskih zajednica, o zaštiti kulturnog nasleđa, decentralizaciji i ostalim pitanjima koja se odnose na budući status Kosova.

"Aneks 12" koji iznosi zakonodavni plan za prelazni period nakon usvajanja rezolucije SB UN-a imaće neposredan uticaj na funkcionisanje Skupštine. Takođe, od direktnog značaja za rad Skupštine biće i "Aneks 1" o ustavnim odredbama, koji će pripremiti teren za osnivanje "Ustavnog odbora" koji će izraditi ustav koji će biti usvojen od strane Skupštine Kosova.

Određivanje prioriteta u radu Skupštine, izgradnja političkog konsenzusa i adekvatno planiranje radi obezbeđivanja dodatnih ljudskih resursa odrediće koliko će dobro Skupština Kosova biti u stanju da funkcioniše u mesecima pred nama.

Ovo izdanje biltena IPS osvrće se na ključna pitanja o tome kako ojačati zakonodavni kapacitet Skupštine, proces donošenja politike i primene zakonodavstva. U ovom izdanju, čitaoci mogu naći informacije o najvažnijim događanjima u Skupštini tokom decembra 2006. i januara 2007. godine. Uz to, poslanici Skupštine na ovaj način mogu preispitati rad ostvaren od strane Skupštine tokom poslednja dva meseca. Bilten takođe uključuje i pregled skorašnjih programa podrške Skupštini. Nadamo se da će Vam ove informacije biti od koristi.

Franklin De Vrieze,

Koordinator Inicijative za podršku Skupštini

Reč urednika	2
Došlo je vreme za javno glasanje	3
Govor predsednika Skupštine Beriše na prvom zasjedanju Skupštine u 2007.	4
Skupština će morati da usvoji zakon za sprovođenje statusa, nastavljajući da radi na onome što trenutno obavlja	5
Istražni odbor: nova iskustva u uspostavljanju državnih institucija	6
Skupština bi trebalo da odigra ulogu u izgradnji mehanizama bezbednosti	7
Ujedinjena EU treba da vodi do kosovskog rešenja	9
Iz Kapitol Hila na Kosovo	10
Kosovski budžet i izazovi pred njim	11
Nedavni događaji u Skupštini Kosova tokom decembra 2006. i januara 2007	12
Smernice pojednostavljaju nacрте zakona	14
Zakoni bez zakonodavne politike ili preliminarnih ocena	16
Zakoni bez politike	18
Transparentnost: Poboljšavanje parlamentarnog postupka i razmena informacija sa poslanicima	19
Dugi put do naimenovanja ombudsmana	21
Podrška pružena Skupštini Kosova tokom decembra 2006. i januara 2007.	22

Došlo je vreme za javno glasanje

Kolë M. BERISHA, predsednik Skupštine Kosova

Tajno ili javno glasanje? Koja opcija je korisnija, koja opcija je više demokratska? Ovo pitanje je dugo vremena bilo predmet žustre debate u političkim i intelektualnim krugovima, među onima koji studiraju i koji se bave politikom. Ova tema je posebno aktuelna u društvima i zemljama u tranziciji, možda usled značaja koji je tajno glasanje imalo u totalitarnim vremenima, kada je vlada zavisila od tajnog glasanja kako bi sprečila ljude da glasaju protiv njihove pozicije.

Međutim, vremena su se promenila. Naš pristup bi trebalo da se promeni sa njima, a ukoliko je potrebno trebalo bi da se izmeni i naš metod glasanja. Na samom početku, bih voleo da naglasim da je cilj ovog članka da podstakne kompetentno razmišljanje u vezi sa ovim pitanjem, koje će, za okolnosti koje nastaju i kod nas na Kosovu, biti neizbežno. Mi ćemo se i u našoj parlamentarnoj praksi susresti sa ovim pitanjem na jedan ili drugi način.

Naše institucije i njihovi organi odlučivanja—kako oni koji izrađuju nacрте i usvajaju zakonske i podzakonske akte tako i oni koji ih primenjuju u praksi—suočavaju se u sve većoj meri sa dilemom koji metod glasanja (tajno ili javno) je više demokratski.

Vredi napomenuti da je pored Austrije, kao zemlje sa demokratskom tradicijom, u mnogim zemljama koje su prošle kroz fazu tranzicije, pružen veliki značaj javnom

glasanju. Na primer, stav 53.1 normativnog akta koji reguliše rad bugarske Narodne skupštine iznosi: "Narodna skupština može da odluči, da za određeno pitanje, primeni tajno glasanje". Ovaj akt ne diktira metod glasanja o konkretnim pitanjima, već ostavlja Skupštini da odluči. Dalje, u stavu 2, tačkama 2 i 5 istog člana, navodi se: "Javno glasanje sprovodi se podizanjem ruke, i korišćenjem elektronskog sistema u skladu sa kojim se imena poslanika i njihovi glasovi prikazuju na ekranu, jedno po jedno, posredstvom

elektronskog sistema glasanja". Slično rešenje takođe se primenjuje u Republici Češkoj. Odredba 76.2 iznosi: "Rezultati glasanja odštampani posredstvom opreme za glasanje predstavljace pokazatelj načina na koji je svaki poslanik glasao." Poljski član 188, stav 2, Poglavlje 3 iznosi sličnu ideju.

Bez obzira na prakse u drugim zemljama, moramo preispitati prednosti i nedostatke obe metode glasanja u smislu utvrđivanja njihovih teoretskih prednosti pre opredeljivanja

za onu koja je najbolja za Skupštinu Kosova.

Dosadašnja praksa je pokazala da je neosporno, da se iza prakse tajnog glasanja, pre svega krije:

a) poslanik koji nema ni građansku, ni ljudsku ni intelektualnu hrabrost da otvoreno pokaže svoje opredeljenje ili opredeljenje subjekta kojem on/ona pripada u pogledu pitanja stavljenog na glasanje. On/ona nije spreman da se suoči sa potencijalnim pritiskom koji potiče iz različitih interesnih grupa. On/ona želi da ostane "prijatelj sa svakim", ne želi da "prekine odnose sa bilo kim" i želi da bude u mogućnosti da kaže svakom kandidatu odvojeno i u pogledu svakog pitanja stavljenog na glasanje, "Glasao sam za tebe," "Glasao sam za tvoj predlog."

b) neodgovoran poslanik, koji zloupotrebljava poverenje koje mu/joj je dato od strane birača time što uvek glasa u službi svojih ličnih interesa ili interesa grupa—klanova, ideoloških, verskih, rasnih, polnih ili lokalnih-pokrajinskih grupa—za koje je on/ona opredeljen. On/ona nikada ili veoma retko glasa u korist birača koji su dali svoje poverenje partiji kojoj on/ona "pravno" pripada i kome je partija nakon toga poklonila ovo poverenje.

Birači i subjekti koji zastupaju iste nisu u mogućnosti da

kontrolišu ove dve kategorije poslanika. Tajno glasanje čini da isti nikada ne budu u mogućnosti da znaju čije interese poslanici štite, koji politički subjekat zastupaju u stvarnosti i čiji program namjeravaju da primene.

Sa druge strane, posredstvom javnog glasanja, poslanik prve svega dokazuje svoju lojalnost i iskrenost prema biračima ili subjektu kome pripada. On/ona dokazuje svoju građansku, ljudsku i intelektualnu hrabrost da otvoreno izrazi svoje ideje. Nakon toga je na biračima da utvrde da li je njegov/njen glas o konkretnim pitanjima u skladu sa njihovim idejama. Ovaj metod glasanja stoga omogućava biračima da kontrolišu predstavnika za koga su glasali u okviru izbornog procesa.

U javnom sistemu glasanja, građani bi tačno znali kako su njihovi predstavnici glasali. Isto bi sa druge strane podstaklo poslanike da budu aktivniji, odgovorniji i efikasniji i nateralo bi njega/nju da odbrani svoj stav i svoj glas. Ovaj sistem je transparentan — jedan od željenih kvaliteta demokratije.

Jasno, koristi javnog glasanja jesu ogromne. Nesumnjivo, praksa otvorenog glasanja u zemljama sa razvijenim i konsolidovanim demokratijama predstavlja najsnažniju potvrdu ove tvrdnje. Zašto ne bismo i mi pratili ovaj model?

Možda bi trebalo da poslušamo savet Rimljana koji su rekli Festina lente, ili "požurite polako," u sakupljanju plodova demokratije.

Govor predsednika Skupštine Beriše na prvom zasedanju Skupštine u 2007.

Uvažene kolege,

Nisam mislio da vas zabrinem onim što nas čeka. Ni na koji način! Ali, želim da istaknem da je ono što se od nas traži odgovoran rad, veća svesnost i savesnost u periodu koji dolazi.

U vezi sa tim, želeo bih da vam kažem da će tokom sledećih meseci Skupština biti suočena sa raznim problemima, od kojih će mnogi biti teški. Skupština će donositi odluke, od kojih će neke možda biti teške a to su one koje će odrediti i jasno definisati sudbinu Kosova, sudbinu naše dece i sudbinu naših unuka.

Želeo bih da vas podsetim da će ova Skupština uskoro, možda na prvoj sednici nakon konsultacija sa političkim partijama, u redovnoj ustavnoj proceduri utvrditi kriterijume i doneti odluku o tome da Ustavni odbor izradi nacrt novog Ustava, prvog Ustava nezavisnog Kosova.

Hoću da naglasim da će se takođe veoma ubrzo Skupština baviti pitanjem simbola kao što su nacionalna himna i drugi simboli buduće države Kosovo.

Uskoro ćemo pred sobom za diskutovanje imati takozvani "paket Martija Ahtisarija" i biće na nama, Skupštini, da pružimo pravi odgovor.

Uskoro će veliki broj zakona i nacrta zakona koji regulišu razne aspekte života u novim

uslovima u nezavisnom i suverenom Kosovu biti pred nama radi razmatranja i usvajanja. Biće potrebno osvežiti odbore. Koliko god da budu teški ti zadaci, moći ćemo lako da ih savladamo ako smo jedinstveni i ako budemo odgovorni, i ako zaista verujemo u ovu državu, u ovu zemlju, kako svakodnevno izjavljujemo. Nakon prethodnih konsultacija, ako bude potrebno, Skupština će biti u stanju da deluje u skladu sa svojom ulogom, ovlašćenjima i mandatom koji je dobila od naroda.

Zbog svega toga, uvažene kolege poslanici, predsedniče vlade Čeku, zameniče premijera Haziri, ministri i zamenici ministara, narode ove svete i dragocene zemlje, ja apelujem na vas, ne samo kao predsednik Skupštine Kosova, već isto tako i kao vaš kolega, prijatelj i sugrađanin. Tražim od vas, dok ne bude okončan proces

definisanja statusa, dok ne napravimo sopstveni Ustav, dok ne budemo imali lokalne i centralne izbore i dok ne uspostavimo prvu Vladu nezavisnog Kosova da ostavimo po strani sukobe, naše partijske ili klanovske interese, kao i ideološke interese, itd (koji bi u nekim drugim okolnostima bili sasvim normalni). Dozvolite mi da ponovim konstataciju: postoji 99 veza koje nas povezuju, i samo jedna, jedna tanka nit, koja nas deli!

Zbog toga vas pozivam da svi zajedno, i poziciju i opoziciju, većina i manjina, budemo odgovorni; da budemo jedinstveni u donošenju odluka; odgovorni u istorijskoj ulozi koja nam je danas poverena. Zarad svega što je izrečeno i svega što nije izrečeno, zarad današnjice i sutrašnjice, želim vam uspeh i srećan rad!

Priština, 11. januar 2007.

“Skupština će morati da usvoji zakon za sprovođenje statusa, nastavljajući da radi na onome što trenutno obavlja”

Ambasador Werner Wnendt, Šef Misije OEBS-a na Kosovu

2007. godina će definitivno biti važna za Kosovo. U toku rešenja budućeg statusa, menjanja karaktera prisustva međunarodne zajednice, ubranog koraka ka evropskoj integraciji i sprovođenju standarda (koji su takođe evropski standardi), Kosovo se suočava sa novim problemima i novim mogućnostima.

Ono što mnogi vide kao najveći problem koji nadolazi je rešenje statusa i rad koji se odnosi na rešenje statusa. Budućnost Kosova je u centru pažnje u Beču, Briselu, Nju Jorku i mnogim drugim gradovima. Očekujemo da će rešenje doneti održivu i praktičnu viziju budućnosti Kosova. Međutim kompromis zahteva političke konsultacije i na nacionalnom i na međunarodnom nivou.

Kosovski narod u celini – političari i društvo – treba da ostanu verni demokratiji i toleranciji, jer oni oblikuju put ka društvenoj sigurnosti, ekonomskom razvoju i integraciji u međunarodni sistem.

Drugi zadatak za Kosovo koji dolazi uz sprovođenje statusa je proces tranzicije. Iako treba da se i dalje diskutuje o modelima budućeg prisustva međunarodne zajednice i prenosu nadležnosti na lokalne vlasti, uveliko se očekuje da će glavne odgovornosti za kosovsku budućnost biti prenošene u ruke PIS-a. Međunarodna zajednica će ostati prisutna. Očekuje se da će uloga Evropske Unije, kao i kosovskih veza sa Evropom se ojačati. Kosovo je jedno od prioriteta postojećeg predsedništva EU-a. EU u

ovom trenutku nastavlja sa svojim preporukama za uspostavljanje Međunarodne civilne kancelarije i Politike za evropsku bezbednost i odbranu (ESDP), misije na Kosovu.

Budućnost Kosova i razvoj demokratskih institucija je takođe jedno od glavnih pitanja na dnevnom redu sadašnjeg predsedništva OEBS-a. Naš cilj je da obezbedimo da Kosovo ostane na svom putu ka demokratskom i razvijenom društvu, u kome ima podjednake mogućnosti za sve. OEBS misija na Kosovu će nastaviti da podržava stvaranje uslova na terenu koji će pomoći rešenje i sprovođenje budućeg statusa.

Naše aktivnosti na izgradnji institucija će se usredsrediti uglavnom na dobru vladavinu, pomažući i centralne i lokalne institucije vladavine. Takođe treba da nastavimo da gradimo pozitivne uslove za razvoj multietničkog društva i jake vladavine zakona. Misija će se koncentrisati na izgradnji kapaciteta, obrazovanju i obogaćivanju ljudi tako da oni mogu aktivno da učestvuju u vladavini. Naše prisustvo na terenu je važno za pristup svim zajednicama na Kosovu i da bi smo mogli da im obezbedimo pomoć na svim nivoima vlasti.

Jedna od uspešnijih inicijativa OEBS-a koja ima za cilj izgrad-

nju kapaciteta i jačanje političke elite na Kosovu je Inicijativa za podršku Skupštini. Na kraju ove godine, završava se trogodišnji mandat Kosovske skupštine i prema postojećem zakonu treba da se održe parlamentarni izbori. Do tada treba da se na Kosovu usvoje niz zakona i uredbi kao i tehnička priprema koja se odnosi na organizovanje izbora. U stvari skupštinski mandat će u 2007. biti najvažniji i sa najviše izazova do sada. Ovo će se naročito ispoljiti u sledećih nekoliko meseci, kada se donese rešenje statusa. Skupština će morati da usvoji zakon za sprovođenje statusa, nastavljajući da radi na onome što trenutno obavlja. OEBS i partneri ASI-a će nastaviti da pomažu Skupštini u svojim odgovornostima, služeći narodu Kosova. Neke od ovih aktivnosti uključuju povećanu saradnju sa regionalnim i evropskim zakonodavstvom, povećanjem veza sa evropskim političkim partijama i nastavkom usklađivanja kosovskih zakona sa standardima EU.

Pored mnogih problema sa kojima se suočavamo, nadam se da će 2007. biti uspešna za Kosovo i kosovski narod. OEBS je spreman da obezbedi kontinuitet, stručnost i pomoć da bi se omogućilo da Kosovo nastavi svoj put ka multietničkom, modernom i demokratskom društvu.

Istražni odbor: nova iskustva u uspostavljanju državnih institucija

Dr. Ferid Agani,

predsedavajući Istražnog odbora Skupštine Kosova, član Partije pravde (PD), član parlamentarne grupe "Za integraciju".

Skupština Kosova je 3. novembra 2006. godine uspostavila Istražni odbor za zaključke u izveštaju Generalnog revizora za Kosovo o Skupštini Kosova. Činjenice koje su pronađene u ovom izveštaju su pokazale da postoje ozbiljni nedostaci u radu najviših organa Skupštine.

U skladu sa Poslovníkom o radu Skupštine, Istražni odbor se sastojao od četrnaest članova, na taj način ravnomerno zastupajući političke snage u Skupštini Kosova. Inaugurativni sastanak je održan 13. novembra 2006. Rad Istražnog odbora je

podržala Skupština Kosova, OEBS-ova Misija na Kosovu, NDI i USAID, kao i projekat EAR-a za podršku Skupštini Kosova.

Odbor je još u samom početku naišao na problem nepostojanja Zakona o parlamentarnim istražnim postupcima. Kao rezultat, Istražnom odboru je nedostajala zakonska vlast koja bi naterala odgovarajuće pojedince da svedoče pred Odborom. Druga otežavajuća okolnost bila je paralelni razvoj krivično istražnog postupka pred prištinskim

Okruznim sudom protiv četiri službenika Skupštine Kosova. Ovo je nateralo Istražni odbor da bude pažljiv i da se ne meša u sudske postupke.

Skupština Kosova nije imala iskustva u vođenju parlamentarnih istražnih postupaka. Dva Istražna odbora uspostavljena tokom prethodnog mandata Skupštine nisu završila svoj rad. Ovo je na početku nateralo odbor da počne da izrađuje ključna dokumenta na osnovu kojih bi članovi Odbora obavljali svoje aktivnosti.

Nakon izrade i usvajanja

Poslovníka o radu i Radnog plana, Odbor je identifikovao ciljeve i definisao metodološki okvir za ostvarivanje ovih ciljeva. Odlučeno je da istražni postupak prema službenicima treba da se sprovede preko poziva da odgovore u pismenoj formi na određena pitanja, nakon čega bi sledili mogući pozivi na usmeno iznošenje dokaza ukoliko su neka pitanja ostala nejasna. Zbog toga je bilo poziva na izjave u pismenoj formi, poziva na usmeno iznošenje dokaza kao i instrukcije članovima Odbora da učestvuju u raspravama. Administrativni sekretarijat, imenovan od strane skupštinske administracije, je nastavio da podržava rad Istražnog odbora.

Nakon utvrđivanja liste odgovarajućih službenika kao i odlučivanja o ključnim pitanjima za njih, prva rasprava je održana 24 novembra. Prvi pozivi za pisane izjave u pismenoj formi su poslani 6. decembra 2006. Jedan broj službenika je primerno odgovorio na poziv i u okviru datog vremena. Odbor je nastavio svoj rad razmatranjem dobijenih odgovora i slanjem novih poziva za odgovore u pismenoj formi ili za usmeno iznošenje dokaza.

Na sastanku održanom 16. januara 2007. godine, Istražni odbor je usvojio nacrt okvira za konačni izveštaj i doneo odluku da se do kraja mandata održe dve rasprave. Osim

u slučaju rasprave sa Generalnim revizorom za Kosovo, koja je bila zatvorena za javnost, rad Istražnog odbora je bio otvoren.

Rad Istražnog odbora bio je obeležen otvorenim i konstruktivnim raspravama i duhom potpunog saglasnosti tokom donošenja odluka. U skladu sa dinamikom rada, Istražni odbor je podneo konačni izveštaj pre 31 januara, 2007. godine, koji sadrži zaključke i preporuke za Skupštinu Kosova. Nadam se da će ove preporuke pomoći u sprečavanju i eliminisanju okolnosti koje su dovele do prvobitnih zaključaka.

Po mom mišljenju, rad Istražnog odbora je pozitivno iskustvo u procesu uspostavljanja funkcionalnih, profesionalnih i efikasnih državnih institucija. Partija pravde (PD) kao predsedavajuća Istražnog odbora i predstavnica parlamentarne grupe "Za integraciju", je pokazala da demokratski potencijal Skupštine ne postoji samo u okviru velikih parlamentarnih grupa već i u drugim političkim i parlamentarnim telima. Prihvatio sam poverenje koje mi je Skupština ukazala dajući mi da vodim ovaj Istražni odbor, kao znak pažnje za moje časno političko učešće tokom prethodne dve godine i kao dokaz volje Skupštine da u svom parlamentarnom radu promovise nove i više demokratske praks

“Skupština bi trebalo da odigra ulogu u izgradnji mehanizama bezbednosti.”

Intervju sa g. Naimom Malokuom, predsedavajućim skupštinskog Odbora za bezbednost

G. Maloku, kao predsedavajući skupštinskog odbora, koje su ključne aktivnosti koje su se odigrale pre uspostavljanja Odbora za bezbednost?

Naim Maloku: OEBS je bio pokrovitelj projekta obuke Odbora, koji je u velikoj meri pomogao u razvoju odbora. (Nekadašnji) Odbor za spremnost i vanredne situacije imao je ograničena ovlašćenja i ograničen obim rada. Učestvovali smo u projektu obuke Odbora, koji je trajao šest meseci i uključivao posete Odbora širom Kosova, Policijskoj školi u Vučitrnu, Sloveniji, Makedoniji u cilju razmene iskustava i ostvarivanja komunikacije sa odnosnim odborima. Takođe su organizovane posete parlamentarnog stručnjaka iz Francuske, koji se bavi pitanjima bezbednosti. On je došao ovde uz podršku Evropske agencije za rekonstrukciju – konzorcijuma četiri evropska parlamenta.

Koji su novi uslovi mandata Odbora?

Naim Maloku: Oblast rada Odbora odobrena je u Skupštini Kosova. Delokrug Odbora za bezbednost uključuje vršenje ovlašćenja parlamentarnog nadzora nad segmentima bezbednosti na Kosovu – Kosovskom policijskom službom, KZK-om i drugim segmentima koji će biti

uspostavljeni u budućnosti. Odbor je sada zadužen za razmatranje zakona koji pristignu u Skupštinu Kosova od Ministarstva unutrašnjih poslova. U ovom trenutku, dva zakona nalaze se u parlamentarnom postupku, jedan o ličnom broju i zakon o ličnim imenima. Očekujemo zakon

o policiji. Jedan član našeg Odbora učestvovao je u Radnoj grupi za izradu zakona. Takođe očekujemo zakon o malokalibarskom naoružanju i zakon o obaveštajnoj službi Kosova. Međutim, Odbor je u ovom trenutku odgovoran za razmatranje nacrt zakona, što nije bio slučaj ranije.

Koje je ključno zakonodavstvo za aktuelni mandat?

Naim Maloku: Skupština Kosova očekuje da dobije nacrt zakona o policiji. Nalazimo se u fazi javnih rasprava pred Odborom u pogledu svih segmenata bezbednosti. Do sada smo održali tri rasprave: raspravu o Direkciji za policijske standarde Kosova, raspravu o Odeljenju za spremnost i odgovor na vanredne situacije i raspravu o KZK-u.

Sve ove aktivnosti, kao i podrška OEBS-a, imaju za cilj da pripreme Odbor da preduzme svoje dužnosti, razmatranjem dva nacrt zakona kao što je nacrt zakona o kosovskoj policiji i nacrt zakona o Obaveštajnoj službi Kosova. Oba ova nacrt zakona nalaze se na čekanju zbog predstavljanja Ahtisarijevog paketa i možda novog Ustava Kosova.

Koja su najznačajnija pitanja koja se odnose na nadzor vlade u polju bezbednosti?

Naim Maloku: Ona uključuju nadzor KPS-a. Uspostavili smo dobru komunikaciju sa KPS-om i nadam se da ćemo u ovoj fazi u kojoj se Kosovo nalazi posvetiti veću pažnju efikasnosti Kosovske policijske službe.

Kakva je uloga Parlamenta u razvoju sektora bezbednosti u budućnosti?

Naim Maloku: Skupština bi trebalo da posluži kao mehanizam za kontrolu i pružanje nadzora posredstvom ovog ili drugih odbora koji će biti uspostavljeni. Međutim, tokom ove faze kosovskog razvoja, Skupština bi takođe trebalo da aodigra ulogu u izgradnji mehanizama bezbednosti. Još uvek nemamo obaveštajnu ili informativnu službu. Ovo pitanje još uvek nije rešeno, i Skupština posredstvom Odbora mora biti uključena u usvajanje zakona i odabir i imenovanje šefa agencije. Nalazimo se u toku ovog procesa. Uspostavljanje Agencije za borbu protiv korupcije prošlo je kroz Skupštinu zajedno sa imenovanjem direktora Agencije za borbu protiv korupcije. Očekujemo da će se održati rasprave u Agenciji pred Odborom kako bi se videlo u kojoj fazi se nalazi uspostavljanje ove strukture i potencijalne prepreke koje leže pred kosovskim institucijama.

Šta vidite kao mogućnosti za regionalnu parlamentarnu saradnju u polju bezbednosti?

Naim Maloku: Uspostavili smo bolji kanal komunikacije sa Makedonijom i Parlamentarnim odborom za bezbednost i odbranu Makedonije. Uspostavili smo dobru komunikaciju sa parlamentarnim odborom za kontrolu tajnih službi Slovenije. Očekujemo da ćemo do kraja posetiti još jednom Bosnu i Hercegovinu. Posredstvom ovih poseta pokušavamo da uspostavimo kanale komunikacije sa odnosnim odborima a putem ovih kanala komunikacije treba da pokušamo i dalje

utićemo na ojačavanje saradnje sa segmentima bezbednosti u okviru regiona. Ovo pitanje ne samo da je značajno za borbu protiv organizovanog kriminala već i za saradnju između segmenata bezbednosti u okviru regiona. Zamenik ministra unutrašnjih poslova propratio nas je tokom poseta koje je parlamentarni odbor imao u Makedoniji i Sloveniji i propratice nas tokom predstojećih poseta Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Tim Odbora će uključivati zamenika ministra unutrašnjih poslova Kosova kako bi se ostvarila direktna komunikacija sa ministarstvima unutrašnjih poslova zemalja koje budemo posetili. Još uvek nismo uspostavili kanal komunikacije sa Crnom Gorom, ali očekujemo da će isti biti uspostavljen uskoro. Što se tiče konferencija u pogledu parlamentarnog nadzora segmenta bezbednosti, učestvovali smo na brojnim međunarodnim konferencijama koje su uključivale učesnike iz Crne Gore, Albanije, Bosne i Hercegovine i nadamo se da će ovi kontakti dovesti do stvaranja dobrih kanala komunikacije u budućnosti.

Kako ocenjujete regionalnu parlamentarnu saradnju u pogledu konkretnih pitanja kao što je kontrola privatne industrije obezbeđenja i polje spremnosti i odgovora na vanredne situacije?

Naim Maloku: U okviru Odbora uspostavili smo grupu od pet članova koji su bili uključeni u izradu zakona o privatnim kompanijama obezbeđenja. Ova grupa planira da uskoro poseti

Bugarsku i takođe planira posetu Nemačkoj i Velikoj Britaniji. Korišćenjem znanja koje budemo stekli iz ovih poseta, izradićemo zakon o privatnim kompanijama obezbeđenja. Smatramo da ćemo u aprilu, zajedno sa nevladinom organizacijom "KIPRED", organizovati međunarodnu regionalnu konferenciju o "Parlamentarnom nadzoru segmenata bezbednosti", i pozvaćemo sve regionalne parlamente na Kosovo. Ovo će biti sprovedeno sa ciljem ojačavanja regionalne saradnje u polju bezbednosti.

Kako ocenjujete uticaj regionalnih parlamentarnih konferencija o nadzoru bezbednosti koje će biti održane ove godine?

Naim Maloku: Stećićemo iskustva iz zemalja u regionu, što je veoma značajno za nas. Nalazimo se u fazi u kojoj nisu uspostavljeni svi mehanizmi bezbednosti a uspostavljanje kanala komunikacije sa ovim regionalnim zemljama biće od velike pomoći. Zainteresovani smo da stvorimo kanale komunikacije između ministarstava unutrašnjih poslova i drugih segmenata bezbednosti. Za nas je od najvećeg značaja da učimo iz iskustava koje ove zemlje imaju u parlamentarnom nadzoru bezbednosti zato što se nalazimo u početnoj fazi preuzimanja odgovornosti kao Odbor i Skupština. Svesni smo činjenice da ne možemo da se uporedimo sa naprednijim zemljama kao što su Francuska, Nemačka, Velika Britanija ali ćemo takođe videti gde je region i pokušaćemo da iskoristimo neke od mogućnosti koje iste nude.

Kako ocenjujete podršku OEBS-a pruženu Odboru?

Naim Maloku: Bez OEBS-a ne bismo bili u mogućnosti da uspostavimo Odbor i ne bismo bili u mogućnosti da budemo u fazi u kojoj se nalazimo u ovom trenutku. Pomoć OEBS-a bila je nezamenjiva i mislim da ćemo imati podršku OEBS-a tokom faze u kojoj ćemo podržati izradu nacrtu zakona od značaja za Kosovo i izgradnju kapaciteta bezbednosti koje trenutno imamo na Kosovu.

Koja su polja u kojima može biti poboljšanja u okviru Odbora a koja mogu biti podržana od strane spoljnih partnera/organizacija?

Naim Maloku: DCAF sprovodi obuku osoblja našeg Odbora. Ista predstavlja dvogodišnji projekat obuke koji se sprovodi od strane DCAF-a, a Odbor će imati stalno osoblje po završetku ovog projekta. Zainteresovani smo za podršku OEBS-a kako bismo utvrdili pristup koji bi trebalo da imamo prema postojećim službama bezbednosti na Kosovu. Postoji nekoliko obaveštajnih službi na Kosovu koje nisu zakonite i koje ne vrše kontrolu nad kosovskim institucijama. Ove službe postoje i imaju svoje sopstvene strukture i sada kada se od nas očekuje da izgradimo obaveštajnu službu, trebalo bi da identifikujemo naš pristup prema ovim službama. U tom smislu neophodna nam je pomoć OEBS-a kako bismo izvukli pouku iz iskustava zemalja koje su imale sličnu prošlost kao i Kosovo.

Ujedinjena EU treba da vodi do kosovskog rešenja

Just Lagendijk, Član Evropskog Parlamenta i izveštač za nedavni izveštaj EP o Kosovu

Države članice EU moraju da se ujedine u svojoj podršci ograničenom suverenitetu Kosova. Nezavisnost je jedini put napred. Ovo će Kosovu pružiti preko potreban pristup međunarodnim finansijskim organizacijama i omogućiće mu da ostvari svoje evropske perspektive. Da bi se održao multietnički karakter Kosova i zaštitili interesi i bezbednost srpskog stanovništva i drugih nacionalnih manjina, kosovski suverenitet bi trebalo da bude ograničen, pod međunarodnim nadzorom. Ovo su temeljna ubeđenja koja stoje iza nacrtu izveštaja koji sam ja izložio Evropskom parlamentu o budućnosti Kosova i o ulozi Evropske unije.

Države članice bi trebalo da čvrsto stanu iza Ahtisarija, ne samo iza njegovog predloga na papiru, već takođe i iza njegovih daljih izjava o budućem statusu. Ovo bi obezbedilo da se tranzicija ka nezavisnosti odvija na regularan način. Vrlo važan u ovom pogledu biće način na koji države članice vide buduće nezavisno Kosovo: ovo bi trebalo da bude učinjeno višestrano, zajednički, i da bude utemeljeno na novoj rezoluciji Saveta bezbednosti UN-a.

Evropska unija ima posebnu odgovornost za Balkan i naročito za Kosovo. EU je redovno izražavala svoju posvećenost integraciji regiona u EU. Evropa bi stoga trebalo da pruži najveći doprinos budućem međunarodnom prisustvu na Kosovu. Nezavisnost bi bila važan korak, jer bi to omogućilo Evropskoj uniji da uspostavi svoje instrumente i mehanizme intervencije.

Trenutna situacija na Kosovu nije dobra. Od 1999. godine regionom su upravljali javni službenici UN-a. U međuvremenu se lokalni političari samo prepiru i vode zakulisne borbe, jer nemaju odgovornost za vođenje svoje zemlje. Teško da ima ikakvog ekonomskog razvoja. Nezaposlenost je na visokom nivou. Kompanije na Kosovu ne investiraju sve dok postoji neizvesnost po pitanju budućeg statusa. Za EU je teško da realizuje svoje razvojne projekte: ne postoji

zvanična vlada sa kojom bi se realizovali ugovori.

Na nezavisnom Kosovu stanovnici Kosova moraju pokazati odgovornost. Za sada, albanski političari su imali samo jedan veliki politički cilj: nezavisnost. Zbog toga oni ne vide realne probleme. Srpski političari ne učestvuju u institucijama privremene samouprave koje su uspostavljene od strane UN-a. Oni bi to želeli, ali im je srpska vlada rekla da to ne čine, jer bi saradnja značila priznanje Kosova kao suverene zemlje.

Ali, po mom mišljenju, srpska manjina na Kosovu biće na dobitku nakon određivanja konačnog statusa. To je zato što konačni status mora pružiti snažne garancije za prava manjina, naročito što se tiče kvalitetnih mera decentralizacije i zaštite kulturnih i verskih objekata. Da bi se ovo garantovalo, međunarodna zajednica zadržava mogućnost da interveniše u više vitalnih oblasti.

Ovo ograničenje suvereniteta Kosova bi trebalo da traje sve dok Savet bezbednosti UN-a ne odluči da prenese potpuni suverenitet stanovnicima Kosova. Ali stanovnici Kosova, i Albanci i Srbi, moraju sami da učine najviše što mogu. Međunarodno osoblje neće više zamenjivati lokalnu administraciju, već joj samo asistirati. NATO će i dalje garantovati bezbednost, ali Kosovo mora da uspostavi svojemanjeoružanesnage, pod

strogom kontrolom KFOR-a i sa ograničenim delokrugom poslova i mogućnostima, u kojima će biti zastupljene sve etničke zajednice.

Za Srbiju je teško da se nosi sa gubitkom Kosova. Milošević, kao i njegovi demokratski naslednici, učinili su sve što je moguće da pojačaju važnost Kosova za Srbiju. Takođe je na nedavnim izborima Kosovo upotrebljavano kao važan faktor od strane mnogih kandidata. Ali, ispitivanja javnog mnjenja pokazuju da birači imaju druge prioritete: njihov životni standard, bezbednost na ulicama i mogućnost da se putuje u Evropu. Kosovo i Srbija imaju isti krajnji cilj: članstvo u Evropskoj uniji. Zbog toga oni moraju saradivati, i što pre se razjasni pitanje statusa, tim pre ovo postaje moguće.

Kao što je nezavisnost jedina funkcionalna opcija za Kosovo, tako je članstvo u EU jedina opcija za budućnost Srbije. Moramo učiniti sve da promoviramo ovaj stav. Predsednik Tadić je podvukao da su dva prioriteta za nastupajuću godinu izručenje Mladića Međunarodnom sudu za bivšu Jugoslaviju i članstvo u EU. Njegova partija je ostvarila odličan rezultat na izborima. Moramo podržati Srbiju tamo gde možemo. Postepena integracija zemalja zapadnog Balkana u EU mora biti prioritet za Brisel. Samo na ovaj način možemo da predupredimo buduću balkanizaciju Balkana.

Iz Kapitol Hila na Kosovo

Polly Trottenberg,

Zakonodavni direktor za Barbaru Bokser, senatora Kalifornije (SAD). Ona je posetila Kosovo po pozivu Nacionalnog Demokratskog Instituta (NDI)

Moj ulazak u kosovsku politiku je započeo prošlog decembra u priličnoj gužvi. I Kosovska skupština i američki Kongres su pokušavali da završi svoj posao na budžetu pa da odu na praznične odmore. Partije su se borile jedna protiv druge i jedan pripadnik manjinske partije je napustio diskusiju zahtevajući kvorum od većine. Do kraja nedelje, uz mnogo uticaja međunarodne strane, partije su se okupile i skoro jednoglasno usvojile budžet, što je više od onoga što američki Kongres može da ponudi.

Ovo je uobičajena politika sa američke strane gledišta. Naša ustavna i politička kultura je takva da trpi stalnu konfrontaciju, ali kada strane ne mogu da se dogovore o važnim pitanjima, na kraju budu kažnjeni od strane svojih glasača.

Međutim, postojeći kosovski izborni sistem, sa svojim "zatvorenim listama" još uvek nije ono što mi u SAD-u smatramo reprezentativnom demokracijom,

sa glasačima koji glasaju za različite kandidate koji se kandiduju za kancelariju. I još uvek nije jasno do kog stepena glasači mogu da izraze svoju volju u glasačkim kutijama. Kosovski izborni sistem je takođe veoma centralizovan – još uvek nema geografskih okruga i UNMIK je uveo obavezu da 30 posto svake liste čine žene i da 20 mesta budu rezervisana za etničke manjine.

Sa "osmočlanim predsedništvom," uz premijera i predsednika, struktura Skupštine je komplikovana za tako malu zemlju kao što je Kosovo. Pored toga, ono što nedostaje u Skupštini je transparentnost: predsedništvo većinu toga obavlja iza zatvorenih vrata, glasovi članova se ne beleže, i kopije zakona i amandmana se ne dobijaju.

Plus je to što su skupštinske rasprave javne kao i rasprave odbora, a ova zemlja ima i snažnu jedinicu za štampu koja skupštinske aktivnosti pokriva prilično široko. Skupština je

već stvorila niz proceduralnih pravila, i počela sa razvojem profesionalnog osoblja Skupštine, iako osoblje sada nedostaju osnovna sredstva za rad u zakonodavstvu – kancelarije za nacрте, kancelarija za istragu, pa čak i mreža kompjutera. Pored toga, obuka za javnu politiku i stažiranje nemaju dugu tradiciju, ali je rad na tome sada u toku.

Skupštinski odbori počinju da se bave nadzorom izvršne vlasti, ali ne postoje mehanizmi koji mogu da nateraju izvršni ogranak da sprovodi ono što Skupština usvaja i ne postoji jasan način za usklađivanje finansijskih sredstava sa onim što diktira zakonodavstvo. Tokom naših diskusija o nadzoru, radnici Kosovske skupštine su bili naročito zainteresovani za sredstva koja koristi osoblje kongresa SAD-a – sudski poziv za svedočenje, Akt o slobodi informacija, i vladin zakon za zaštitu bukača. Takođe smo diskutovali o tome da je sa jednopartijskim pravilom u SAD-u u poslednjih šest godina nadzor kongresa počeo da trune, sa ozbiljnim političkim i budžetskim posledicama.

Za Kosovsku skupštinu je naročito važno da što pre poboljša svoju transparentnost i mogućnost za donošenje odluka, jer čim se reši status, što je moguće za već mesec-dva, skupština će dobiti zadatak da ubrzano usvaja sveobuhvatne zakonske pakete – ustav, pravljenje granica među opštinama, zakon za izbore, zaštitu manjina i nezavisno sudstvo.

Bila sam prilično zaprepašćena kada sam shvatila da UN očekuje od mlade Kosovske skupštine da se bavi gore navedenom listom u periodu od samo nekoliko meseci i verovatno neće garantovati nezavisnost dok setone odradi. U američkom političkom kontekstu je nezamislivo da nova zemlja koja još uvek formira svoju skupštinu i političke partije može da se bavi tako teškim pitanjima tokom kratkog perioda, ali u Evropi gde se pojavilo mnogo post komunističkih zemalja koje su na brzinu usvojile evropski model do toga manje dolazi.

Osećam da u međunarodnoj zajednici postoji želja da Kosovo u svemu odlučuje o svojoj budućoj vlasti i izbornom sistemu brzo i odlučno, što bojim se neće obezbediti javne debate i izgradnju konsenzusa koji je obavezan. Na primer, sa američke strane gledišta, odluka da se stvore etničke i polne kvote koje će biti stalne u Skupštini je duboka i vredna javne debate i ja sam čula da se mnogi Kosovci veoma brinu u vezi sa ovim kvotama.

Nadam se da će međunarodna zajednica, koja je na Kosovu obavila ogroman posao, pomoći da Kosovo postane istinski reprezentativna i transparentna demokratska zemlja sa "otvorenim listama" i geografskim okruzima, i da kako se demokratija bude jačala, Kosovci će postajati fleksibilniji u razmatranju i pročišćenju svoje Vlade i izbornog sistema, ukoliko za to postoji potreba.

Kosovski budžet i izazovi pred njim

Nazim Jashari, poslanik u Skupštini Kosova, Reformistička partija ORA

Nedavno je Skupština Kosova izglasala Kosovski konsolidovani budžet za 2007. godinu. Ovaj usvojeni budžet Privremenih institucija samouprave se ne razlikuje puno od budžeta iz prethodnih godina; suma novca je skoro ista kao i prethodne godine, ista je metodologija finansijskog upravljanja, ista količina prihoda dolazi od carine i skoro je potpuno ista raspodela sredstava budžetskim potrošačima.

Ovakva pasivnost u budžetskom planiranju u okolnostima gde budžetski prihodi jedva obezbeđuju minimalno funkcionisanje institucija bila bi potpuno nezamisliva u zemlji sa normalnom vlašću i odgovornom politikom prema građanima. Da bi pridobila široku javnu podršku, vlada jedne takve zemlje bi sprovela krupne reforme u fiskalnom zakonodavstvu radi obezbeđivanja većeg priliva sredstava i radi amortizovanja nezadovoljstva ugroženih društvenih slojeva koji bi mogli ugroziti stabilnost zemlje.

Kosovska vlada nije uložila nikakav napor da bi značajnije povećala prihode, već se zadovoljila ovim inertnim sistemom, pre svega zbog nedostatka profesionalne stručnosti ljudi odgovornih po sektorima i time je dovedena do potpune zavisnosti i nesumnjive potčinjenosti međunarodnim službenicima koji nadgledaju rad Ministarstva za privredu i finansije, a to su UNMIK, MMF i službenici Svetske banke.

Isti pasivan stav preneo se i na Skupštinu kada je nacrt budžeta za 2007. godinu iznesen na glasanje, bez obezbeđivanja minimalnog broja poslanika da bi se dobio potreban kvorum, kako bi zakon bio usvojen. Ovo je dovelo do toga da je prvo glasanje o nacrtu budžeta propalo. Razlog toga je što mnogi opozicioni poslanici, koji su imali puno principijelnih primedbi na raspodelu sredstava i na neozbiljnosti tokom procesa odobravanja u Odboru za budžet, nisu učestvovali u uspostavljanju kvoruma potrebnog da bi se sprovelo glasanje po odredbama Ustavnog okvira Kosova.

Treba napomenuti da UNMIK, koji ima glavnu reč u upravljanju Kosovom, iz mnogih razloga ne pokazuje naročitu osetljivost za tačku ključanja u društvu. Glavni razlog za to je činjenica da su zvaničnici UNMIK-a zado-

voljni podrškom u upravljanju Kosovom koju dobijaju od lokalnih institucija, sve dok se održava socijalni mir zadovoljavajući za njih. Međutim, tokom prethodne godine bilo je više protesta radnika u zdravstvu i obrazovanju. Ovi protesti završeni su onako kao su i započeli; bez postizanja ciljeva koje su objavili organizatori, a to je kvalitativna promena situacije u kojoj se nalaze ove dve profesionalne grupacije.

Kosovski konsolidovani budžet imao je veliki uticaj time što amortizuje opšte socijalno nezadovoljstvo. Ovo možda neće potrajati ukoliko se hitno ne obavi poštenija raspodela prihoda u javnom sektoru, uključujući ovde PTK, Prištinski aerodrom i KEK, koji, bez obzira na stalne gubitke stoje bolje po pitanju visine plata nego ostali zaposleni u javnom sektoru.

Ako se ekonomska situacija

ne popravi nakon donošenja odluke o statusu, postoji rizik da nagomilano nezadovoljstvo uskoro eksplodira na način koji neće biti moguće kontrolisati.

Kod prošlogodišnjih budžetskih troškova, vredi napomenuti napore Vlade da poveća priliv sredstava namenjenih budžetskim troškovima za 2006. godinu, što je rezultiralo uštedom nekoliko miliona evra, naročito u budžetskoj liniji "roba i usluge", što se, izgleda, odrazilo na povećanje sredstava u kategoriji "kapitalni troškovi" za 2007. godinu. Ipak, to je i dalje na nižem nivou uštede od onog koji je potrebno postići od strane naših institucija ako se ima na umu loša socijalno ekonomska situacija na Kosovu.

U novoj fazi kojoj se kao društvo približavamo, nakon određivanja budućeg statusa trebalo bi umnogome poboljšati budžetski proces. Pripreme treba obaviti unapred, a disciplina u primeni zakonskih odredbi koje se odnose na proces izrade budžeta mora biti na višem nivou, sa kažnjavanjem službenika koji krše te norme, i uvek u skladu sa Zakonom o upravljanju javnim finansijama. To je nešto što se do sada nikada nije dogodilo uprkos velikom broju prekršaja. Iznad svega treba da dođe do ličnih promena i do bolje kvalifikovanih ljudi od onih koji su trenutno tu i koji svoju vlast vrše čekajući čudo Božije da se desi da bi se poboljšali finansijski tokovi u zemlji.

Nedavni događaji u Skupštini Kosova tokom decembra 2006. i januara 2007

Skupštinski odbor za bezbednost vodi raspravu o spremnosti za vanredne okolnosti

Kao deo tekuće rasprave Skupštinskog odbora za bezbednost o spremnosti vlade za vanredne okolnosti, 6. decembra 2006. godine organizovana je rasprava sa odsekom Ministarstva za delovanje u vanrednim okolnostima, a 23. januara 2007. godine sa Kosovskim zaštitnim korpusom. Tokom rasprave postalo je jasno da i Skupština i Vlada moraju da preduzmu dodatne akcije, naročito u svetlu nedavno proglašenog Zakona o prirodnim katastrofama. Odbor je, između ostalih aktivnosti, planirao raspravu i sa Službom javne bezbednosti u martu, i zamolio je odsek Ministarstva za delovanje u vanrednim okolnostima da Odboru podnese izveštaj o implementaciji zakona o prirodnim katastrofama u roku od šest meseci.

Predsednik Parlamentarne skupštine OEBS-a u poseti Kosovu

Delegacija Parlamentarne skupštine OEBS-a, na čelu sa njenim predsednikom Goranom Lenmarker-om, posetila je Kosovo 12-13. decembra 2006. Delegacija, čiji su učesnici bili i ambasador Andreas Nothelle i g. Roberto Battelli, je održala sastanak sa predsednikom i predsedništvom Skupštine Kosova, kao i sa šefovima parlamentarnih grupa. Posebne teme za diskusiju bile su značaj parlamentarnog nadzora vlade i vitalna uloga nezavisnih institucija u demokratskom društvu. Takođe su

razmatrana opšta politička kretanja vezano za proces statusa i očekivani dodatni rad za Skupštinu u smislu preispitivanja delova ključnih zakona koji se moraju implementirati za rešenje statusa. Tokom njihovog dvodnevnog putovanja delegacija se sastala sa predsednikom Kosova i predstavnicima nezavisnih institucija, uključujući tu i Ombudsmana i Agenciju protiv korupcije.

Skupštinska debata o energetskej situaciji

Dana 21. decembra 2006. godine Skupština je vodila opsežnu političku debatu o energetskej situaciji. Ministar energet-

ike i rudarstva, Et'hem Ceku, održao je svoju prezentaciju na početku debate. Poslanici Skupštine iz opozicije energično su kritikovali Vladu i UNMIK zbog loše politike i planiranja u sferi energetike. U debati su dominirali poslanici opozicije, ali su isto tako uzeli reč i nekoliko poslanika Skupštine iz koalicije.

Skupština usvaja Kosovski budžet za 2007.

Na poslednjim sednicama u 2006. godini, Skupština Kosova je morala da rešava određen broj izazovnih pitanja. Izlazak Demokratske partije (PDK) i kasniji nedostatak kvoruma pretio je da ugrozi usvajanje Kosovskog konsolidovanog budžeta za 2007. godinu (KKB). Predsednik Skupštine zakazao je vanrednu sednicu za 23. decembar, zamolvši sve poslanike koalicije da budu prisutni, i KKB je tako usvojen sa 65 glasova. Rezultat je pokazao da članovi LDK, uprkos njihovih tekućih unutrašnjih sukoba, i dalje jedinstveno podržavaju vladinu koaliciju. PDK je grubo kritikovao Vladu, navodeći optužbe za korupciju, nedostatak ekspertize, neadekvatnu raspodelu sredstava, kao i nedostatak osećaja za socijalne probleme i siromaštvo.

Skupština usvaja dva kandidata za Žalbenu komisiju za medije

Tokom plenarne sednice 11. januara 2007, Skupština je na bazi pro forma akta usvojila dva rezidentna (lokalna) kandidata za Žalbenu komisiju za medije. Žalbena komisija za medije (ŽKM) je treće telo NKM, koje se sastoji od Kancelarije NKM, Saveta NKM i ŽKM. Kandidate je prethodno odredio Vrhovni sud Kosova. Sa 65 glasova za, šest protiv, i pet uzdržanih,

oba kandidata, g. Avdi Dinaj (sudija Vrhovnog suda) i g. Anton Nokaj (predsednik Okružnog suda Prishtinë/Prištine), prihvaćeni su da budu novi rezidentni članovi Žalbene komisije za medije. Shodno Zakonu o nezavisnoj komisiji za medije (NKM), Žalbena komisija za medije sastoji se od tri člana, jednog međunarodnog i dva lokalna člana. Dok međunarodnog člana naimenuje Specijalni predstavnik Generalnog sekretara, dva lokalna člana određuje Vrhovni sud i kasnije ih pro forma naimenuje Skupština. Sa naimenovanjem dva nova člana ŽKM okončano je zvanično ustanovljenje sva tri tela NKM.

Odbor za prava i interese zajednica vrši posete na terenu

Tokom decembra 2006. – januara 2007. Skupštinski odbor za prava i interese zajednica (OPIZ), na čelu sa g. Randelom Nojkicom (SLKM), posetio je nekoliko opština kako bi iz prve ruke prikupio informacije o povratku, pravima zajednica i integracionim procesima u opštinama. Posećene su opštine Klina/Klinë, Novobërdë/Novo Brdo i Uroševac/Ferizaj. Poseta je bila deo projekta koji je implementirao OEBS u cilju poboljšanja efikasnog rada Odbora za prava i interese zajednica.

Novi član predsedništva Skupštine koji zastupa "ostale zajednice"

Dana 11. januara 2007. Skupština je na plenarnoj sednici usvojila g. Bislima Hotija (zajednica Egipćana) za novog člana predsedništva Skupštine. Zamena na ovom mestu u predsedništvu Skupštine, kako je dogovoreno između predstavnika „ostalih zajednica“ u decembru 2004, izvršena je na bazi principa rotacije između zajednica. Zbog toga što je g. Hoti član Nove demokratske inicijative Kosova (IRDK) i deo Parlamentarne grupe AAK, neki poslanici Skupštine protivili su se ovoj zameni, tvrdeći da

će to uticati na ravnotežu moći u predsedništvu. Nakon što je pravna služba UNMIK-a, na bazi Ustavnog okvira, razjasnila da je mesto u predsedništvu rezervisano za druge zajednice nezavisno od političke pripadnosti, g. Hoti je potvrđen kao novi član predsedništva.

Skupštinski odbor organizuje javnu raspravu o zakonu o PDV

Dana 17. januara 2007. Skupštinski odbor za budžet i finansije organizovao je javnu raspravu o porezu na dodatu vrednost (PDV). Ovoj javnoj raspravi prisustvovali su predstavnici štampanih medija, Savet novinara Kosova kao i Udruženje profesionalnih novinara Kosova i Udruženje nezavisnih elektronskih medija na Kosovu, poslovni ljudi i druge NVO. Odbor je obavešten o najnovijoj Direktivi EU o PDV, koja posebno dozvoljava umanjenju stopu PDV za nabavku knjiga, novina i časopisa. OEBS je izneo razloge zbog kojih bi štampani mediji trebalo da budu izuzeti od PDV, navodeći primere iz regiona i Evrope. Izuzeće od PDV za štampane medije jedno je od glavnih preporuka koje je predstavnik OEBS-a za slobodu medija dao u svom izveštaju od prošle godine.

Smernice pojednostavljaju nacрте zakona

Alfons B. Lentze LLM, konsultant pri projektu 'Dalja podrška Skupštini Kosova'. Projekat finansira EU, njime upravlja EAR i sprovodi ga konzorcijum skupština Nemačke, Belgije, Francuske, Slovenije i Međunarodni institut odbrane sa sedištem u Parizu

Vrlo je važno za institucije Kosova da uspostave efikasnu metodologiju u postupku izrade nacрте zakona ili u postupku izmena i dopuna zakona sa ciljem da svi akteri u kosovskim institucijama koriste isti metod prilikom izrade predloga zakona. Trenutno, kosovske institucije koriste različite modele prilikom izrade predloga zakona. Različiti međunarodni stručnjaci pružaju različite informacije i savete prilikom postupka izrade zakonskih nacрте. Javni službenici u kosovskim institucijama su imali organizovan program obuke u oblasti nacрте zakona na osnovu EU ili SAD modela. Cilj nije da se razvije samo jedan model koji će moći da se koristi u postupku nacрте zakona, već da se razvije neki opšti pristup u samom postupku izrade zakonodavstva. Ovaj opšti pristup bi trebalo da ostavi mesta za kreativnost i stručnost svakom pravniku, ali sa nekim određenim radnim okvirima i sa upotrebom nekih zajedničkih opštih instrumenata.

Smernice za nacрте zakona će pomoći pravnicima da primene dobru praksu i da imaju odgovornu ulogu u postupku izrade nacрте zakona.

Pravnici i stvaraoci politike u različitim stručnim oblastima shvataju položaj pravnika koji rade na zakonodavstvu. Svaki pravnik treba da shvati da zakon može da se uradi samo na osnovu poverenih ovlašćenja (vladavine prava). Izvršni organi moraju da postupaju u skladu sa zakonom, a radnja izvršnog organa može se izvršiti i primeniti samo putem zakonodavstva. Pravnici koji rade u oblasti zakonodavstva trebaju da znaju da sam zakon ima nedovoljnu vrednost: zakon treba da ispuni očekivanja opšte javnosti. Smernice će poboljšati kvalitet zakona, a uslovi za kvalitet su važni zaštitni mehanizmi zakonitosti i implementacije. Zakon treba da bude sprovodljiv; zakon treba da bude jednostavan, jasan i prihvatljiv. U tom pogledu treba da se zaštite principi subsidarnosti i srazmernosti.

Podrazumeva se da se predlog zakona piše na pravnom jeziku koji se odnosi na širi pravni sistem u kojem će zakon biti uključen. Način izražavanja, termini i koncepcija koji se koriste u predlogu zakona moraju da budu u skladu sa sadržajem ostalih zakona i širim pravnim sistemom kojem ovi zakoni pripadaju. Važno je da se ovaj uslov usklađivanja ispuni, jer u suprotnom novi zakoni

moгу vrlo lako u pravnom sistemu stvoriti pravnu neizvesnost. U stvari, takav zakon može čak dovesti do odstupanja i drugih nepravilnosti prilikom njegove primene.

Važnost smernica – koje se razlikuju od striktnih pravila – je u tome što ostavlja pravnicima, onima koji pišu zakone dovoljno prostora za kreativnost. Pre svega, pravnici iz oblasti zakonodavstva moraju da vrlo tečno govore pravni jezik i da imaju potpuno razumevanje zakona. Pravnici koji rade na zakonodavstvu treba da čitaju precedentno pravo, pravne magazine i da prate sve pravne i zakonodavne razvoje.

Pravnici koji rade na zakonima moraju biti svesni činjenice da se u zakonodavnom postupku govore i mnogi drugi jezici: jezici onih koji stvaraju politiku, ekonomista, političara, naučnih stručnjaka, svakodnevni govor ljudi. Vrlo je bitno da pravnici iz oblasti zakonodavstva shvate i razumeju ovaj postupak i da on ili ona nauči da razmišlja i komunicira i na drugim jezicima osim pravnog. Svi razni akteri u zakonodavnom postupku koji ne govore pravni jezik imaju svoj legitimni položaj u zakonodavnom postupku.

Razvoj pravnog okvira koji ispunjava standarde EU predstavlja glavnu zabrinutost za zemlje centralne i istočne Evrope i to ne samo zbog unapređenja privrednog razvoja nego takođe i zbog garantovanja dobre budućnosti za

građane. Da bi se postigli ovi ciljevi, vrlo je važno stvoriti zdravu institucionalnu strukturu i tokom postupka izrade zakonskih predloga imati na raspolaganju stručno osoblje, uspostaviti efikasan postupak za koordiniranje i konsultacije i osigurati da se pre usvajanja novih instrumenata oceni njihov potencijalni uticaj.

Program koji finansira EU: SIGMA OECD program pruža podršku partnerskim zemljama u njihovim naporima da modernizuju sistem javnog upravljanja. Nekoliko zemalja je zatražilo SIGMA program kako bi im se pružila pomoć u veoma teškom zadatku uspostavljanja efikasnih i efektivnih struktura i postupaka za nacрте zakona. SIGMA je uradila listu provere koja treba da pruži zemljama dodatna sredstva za samoprocenu. Ova lista provere pruža određene strukture za procenjivanje, postupke i tehnike za pripremu i nacрте zakona, modele za prepoznavanje metodologija koje mogu biti od pomoći kada se razmatraju određene promene. Nacrt zakona se sastoji iz dve faze: razvoj politike i priprema zakonodavnog teksta kako bi se dao efekat usvojenoj politici. Lista provere se uglavnom odnosi na poslednje.

Lista provere sadrži prikupljeno iskustvo u OECD zemljama i zemljama centralne i istočne Evrope. Naročito uzima u kontekst usaglašavanje zakona u smislu EU integracije. Lista provere je urađena tako da pruža pose-

ban alat za sve one koji su nadležni za uspostavljanje ili procenjivanje postupka priklonom izradi zakonskih predloga. Time pokriva ne samo pitanja koja se odnose na sam zakon nego takođe organizaciona i kadrovska pitanja. Organizacija nacrtu zakona – uključujući odgovarajući kadar – je glavna osnova za izradu dobrih pravnih instrumenata. Osim toga, pokazalo se veoma važnim da se preduzmu različite provere tokom procesa stvaranja politike i tokom nacrtu zakona.

Lista provere pokriva sledeće teme: provera politike, organizaciju izrade zakonskih predloga, nacrtu osnovnih zakona, izradu podzakonskih akata, određene provere tokom izrade zakonskih predloga, objavljivanje zakona. Lista provere se odnosi na pravni okvir u celini uključujući osoblje koje radi na nacrtu zakona, instrumente za verifikaciju nacrtu zakona, podršku kompjuterske i informacione tehnologije, sistem za čuvanje i rukovanje dokumentima i konsultacije. Takođe se odnosi na izradu predloga primarnog i sekundarnog zakonodavstva i predlaže proceduralna pitanja koja treba da se razmotre, dodeljivanje zadataka, vremenski period i ulogu parlamenta prilikom izrade obe vrste zakonodavstva.

Lista provere izlaže principe dobre prakse koji se prilikom donošenja odluka koriste u OECD državama članicama, a koje imaju za cilj da poboljšaju efikasnost i delotvornost vladine regulative time što će srediti pravne i činjenične osnove propisa, razjasniti mogućnosti, pružiti pomoć zvaničnicima da donesu bolje

odluke, pružiti predvidljiviji i propisniji postupak za donošenje odluka, identifikovati postojeće uredbe koje su zastarele ili nepotrebne i čineći vladine akcije više transparentnijim. One međutim moraju da se primene u širem okviru pravnog sistema koji uključuje elemente kao što su, sistematična procena postojećih uredbi, prikupljanje informacija i analiza.

Kontrolna lista:

1. Da li je problem korektno definisan?

Problem koji treba da se reši treba da je precizno naveden, da su dati jasni dokazi o njegovom karakteru i opsegu, i da se da objašnjenje zbog čega je on nastao.

2. Da li je akcija vlade opravdana?

Intervencija vlade treba da se bazira na jasnim dokazima da je akcija vlade opravdana, imajući u vidu karakter problema, moguće koristi i troškove takve akcije (na bazi realistične ocene aktivnosti vlade), i alternativne mehanizme za rešavanje problema.

3. Da li je donošenje zakona najbolji oblik akcije vlade?

U samom početku procesa kreiranja zakona kreatori zakona treba da se dobro informišu i uporede razne političke instrumente za donošenje ili nedonošenje zakona, uzimajući u obzir relevantna pitanja kao što su troškovi, beneficije, efekti raspodele, i administrativni zahtevi.

4. Da li postoji zakonska osnova za donošenje zakona?

Procesi donošenja zakona treba da su tako struktu-

risani da se u svim odlukama o donošenju zakona poštuje "vladavina prava"; to jest, treba da postoji jasna odgovornost da se osigura da se svi zakoni donose na bazi hijerarhijski viših zakona i da su u skladu sa ugovornim obavezama, i da poštuju relevantne pravne principe kao što su izvesnost, proporcionalnost, i važeći proceduralni zahtevi.

5. Koji nivo (ili nivoi) vlade je odgovarajući za ovu akciju?

Donosioci zakona treba da izaberu najprikladniji nivo vlade koji će preduzeti ovu akciju, ili, ukoliko su u to umešana više nivoa, onda treba da urade efikasan sistem koordinacije između raznih nivoa vlade, na primer, na opštinskom nivou.

6. Da li koristi od donošenja zakona opravdavaju troškove?

Donosioci zakona treba da izvrše procenu koliko je to moguće ukupnih očekivanih troškova i koristi za svaki predlog i sve izvodljive alternative, i ovako urađene procene treba da dostave donosiocima zakona u pristupačnom formatu. Pre nego što se ovakva akcija preduzme, troškovi akcije vlade treba da budu opravdani koristima koje će od toga dobiti.

7. Da li je raspodela efekata u celom društvu transparentna?

U meri u kojoj intervencija vlade može da utiče na pravičnu raspodelu vrednosti, donosioci zakona treba da izvrše transparentnu raspodelu troškova i koristi između društvenih grupa.

8. Da li je zakon jasan, dosledan, shvatljiv, i dostupan korisnicima?

Donosioci zakona treba da ocene da li će data pravila razumeti verovatni korisnici, i u tom cilju treba da preduzmu mere da osiguraju da tekst i struktura budu što jasniji.

9. Da li su sve zainteresovane stranke imale priliku da izlože njihove stavove?

Donošenje zakona treba da se vrši na otvoren i transparentan način, da se poštuju odgovarajuće procedure efektivnog i blagovremenog davanja komentara od strane zainteresovanih strana.

10. Kako će se ostvariti poštovanje?

Donosioci zakona treba da izvrše ocenu preko kojih podsticaja i institucija će se zakoni sprovesti, i treba da isplaniraju odgovarajuće strategije koje će biti najbolje za implementaciju.

Odricanje od odgovornosti:

Ovaj članak ne odražava stavove i mišljenja projekta „Dalja podrška Skupštini Kosova“ koji finansira EU, i ni na jedan način ne nagoveštava ili predviđa svoje aktivnosti i politiku u ovoj oblasti. Sadržaj članka je isključivo odgovornost samog autora. Informacije sadržane u ovom članku, uključujući bilo koju vrstu mišljenja i predviđanja su dobijeni od ili se zasnivaju na javnim izvorima za koje se veruje da mogu biti pouzdani, ali se ne garantuje njihova tačnost i potpunost. Pružene informacije su neobavezujuće i sa saznanjem da ukoliko bilo koje lice preduzme radnje u skladu sa istim ili na neki način promeni svoj stav u pogledu uverenja isto čini isključivo na svoj vlastiti rizik.

Zakoni bez zakonodavne politike ili preliminarnih ocena

Kujtim Krveši, Visoki politički savetnik Ministra pravde

Posle ustanovljenja Privremenih institucija samouprave na Kosovu, sačinjeno je i predloženo na stotine opštih normativnih akata. Pravna služba UNMIK-a je, pre njihovog objavljivanja, podvrgla temeljnoj kontroli sadržaj većine ovih nacrti zakona. Mnogi od ovih predloženih akata mogu se naći u fijkama ove službe. U početku, Vladi i Skupštini Kosova u sačinjavanju nacrti zakona koji spadaju u nadležnost naših institucija pomagali su lokalni pravници, drugi eksperti i projekti vredni milion evra. Tokom svih ovih godina, naše institucije su sačinile i usvojile razne nacrti zakona, međutim mnogi nisu sprovedeni i zbog toga imaju neposredan uticaj na niski nivo vladavine prava.

Uredbom UNMIK-a br. 2005/15 i Poslovníkom o radu Vlade 2005/1 ustanovljeno je da Kancelarija za pravnu pomoć (KPP) u okviru Ureda premijera (UP) vrši reviziju svih zakona podnetih Skupštini. Predloge u vezi zakonskih akata podnose i Ministarstva i KPP/UP, dok je Skupština Kosova najviše zakonodavno telo u zemlji – nadležnost koja proističe iz Ustavnog okvira Kosova.

Sastavljanje nacrti zakonskih akata je najlakša faza jer ono podrazumeva samo sačinjavanje nacrti odredbi. Teškoće nailaze tek onda kada se nacrt zakonskog akta sprovede, naročito u našem slučaju gde ne postoji zakonodavna politika i nema proučavanja vezano za izradu nacrti zakonodavnih akata. Evropska Unija se, na bazi pokazatelja iz prakse nedavno integrisanih zemalja, uglavnom usredsredila na sprovođenje zakona a ne na kvantitet. Ali, da li izrada zakona treba da zavisi od forme a ne od sadržine? U slučajevima kada ne postoji zakonodavna politika, kakav se rezultat može očekivati od takvog nacrti zakonskog akta? U praksi, ovo znači da nacrt zakona neće biti sproveden ili će, kao u našem slučaju, njegovo sprovođenje biti slabo.

Potrebno je obezbediti finansijska sredstva da bi se osigurao uspeh nacrti zakonskog akta. Planiranje troškova ne bi trebalo da se izvrši na ad hoc

bazi, već upravo suprotno, ono treba da se zasniva na usavršenom i detaljnom predviđanju budžetskih troškova koji su neophodni za sprovođenje nacrti zakonskog akta, naročito pre sačinjavanja samog nacrti zakona. Nasuprot tome, u našoj zemlji mi gubimo vreme, energiju i ljudske resurse time što ih pogrešno koristimo. Fenomen koji analiziramo u ovom članku potiče od ustanovljenja naših institucija. Ovo je pratilo sve vlade koje su dobile mandat od Skupštine. Skupština je nastavila da usvaja zakone na isti način, uprkos napred navedenim nedostacima.

Štaviše, moramo da priznamo činjenicu da građani veruju u proces ili u instituciju ukoliko su taj proces i institucija transparentni u njihovim akcijama. Institucije koje sačinjavaju nacrti zakonskih akata i one koje izvršavaju sudske odluke sredstvima za sprovođenje imaju tendenciju da ne budu transparentne u njihovom radu. U našem slučaju retko možete naći nacrti zakona koji se karakterišu dovoljnom transparentnošću, gde su građani i interesne grupe, i čak predstavnici institucija, obavešteni o sadržaju i društvenim odnosima koje nacrti zakona treba da uredi.

Kada se zakon sačinu bez političkog razvoja, u njegovom sadržaju nisu sadržani stavovi donosioca odluka per se. Bez razvoja zakono-

davne politike, stalno postoji rizik da se sačinu zakon koji možda nije neophodan i da se sačinu nacrti zakona koji sadrže ozbiljne probleme za sprovođenje. Ovo ne samo da opterećuje rad pravosudnog sistema i vladavine prava već takođe utiče na pogoršanje pravosudne sigurnosti.

Nedostatak ozbiljnog razvoja operativne zakonodavne politike u našim institucijama u ovom trenutku onemogućava proces konsultacija između institucija. Zbog nedostatka komunikacije i koordinacije, dve različite institucije mogu na dva različita načina urediti dve zakonske stvari. Ukoliko se kao takvi usvoje i proglase, zakoni koji sadrže ovakvu vrstu nedostataka mogu da onemoguće građanima Kosova da uživaju njihova prava koja su im zakonom zagarantovana. Kosovo mora da sprovodi pravilo jasnih i neposrednih odredbi, bez ikakvih preduslova oko ovih pitanja.

Naše institucije usvajaju "zakonodavni dnevni red," koji je često sličan spisku želja koji retko kada može da da odgovor na to šta se tačno mislilo da se uredi sadržajem nacrti zakona. Jedine informacije koje su obično poznate su naslovi zakona, međutim, u kasnijoj fazi naslovi često ne odražavaju njihov sadržaj. Umesto da se naslovi utvrđuju na bazi usvojene zakonodavne politike, u našem sistemu se dešava suprotno. Većina

zemalja u našem regionu nisu uopšte u boljoj situaciji. U našem regionu, nacrti zakona sačinjavaju se na ad hoc bazi i sa puno nedostataka. Prema tome, potrebno je da se povede debata o tome da li Vlada mora uopšte da ima "zakonodavni dnevni red" i da li Skupština treba da sledi ovaj spisak želja? Praksa je pokazala da ovaj metod rada nije bio koristan.

Pored onoga što je napred pomenuto, za šta je uglavnom odgovorna naša izvršna vlast, naša Skupština isto tako ne uzima u obzir nacрте zakona koji teže da budu usaglašavanje lokalnih zakona prema zakonima EU. Kao rezultat toga, zakoni koji nemaju nikakve veze sa *acquis communautaire* EU, obrađeni su na isti način kao i oni koji su direktno u skladu sa normama Evropske Unije. Ovo pitanje bi trebalo da se iznese kao jedno od najvažnijih u budućnosti. Saradnja između institucija biće neophodna zbog funkcionalnosti same Skupštine u procesu usvajanja

sistematskog paketa zakona za Kosovo.

Štaviše, naše institucije nisu u stanju da poboljšaju ovu situaciju zbog nedovoljnog broja osoblja. Veliki broj pravnikarade na sastavljanju nacрта zakonskih akata, međutim, vrlo mali broj njih konsultuje materijale EU na službenim jezicima. Na ovaj način oni bi mogli da izvrše usaglašavanje lokalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU i najboljom međunarodnom praksom. Osim toga, vrlo malo njih poseduju prefinjene tehnike za izradu nacрта zakona, razmišljanje i rezonovanje u tom smislu.

U zaključku, mogli bismo sažeto da definišemo problem sa kojim se suočavaju naše institucije primedbom da nemaju dovoljno ideja, da ne postoji prava ocena i da je sprovođenje zakona slabo, do čega dolazi usled nepropisnog planiranja i odlučivanja, kao i usled niskog nivoa profesionalizma u svim institucijama za sprovođenje zakona.

Novi OEBS-ov viši savetnik predsednika Skupštine

17. januara 2007. novi OEBS-ov viši savetnik predsednika Skupštine, gđa Liia Hanni, preuzela je svoje odgovornosti. Gđa Liia Hanni je nekadašnji parlamentarac iz Republike Estonije. Od 1990. do 1992. ona je bila članica Vrhovnog saveta (prelazni Parlament), članica Kongresa Estonije i članica Ustavne skupštine. Od 1992. do 1995. nalazila se na funkciji ministarke u Vladi Estonije odgovorne za privatizaciju i na funkciji predsedavajuće Odbora Agencije za privatizaciju. Od 1995. do 2003. bila je

poslanik i predsedavajuća Ustavnog odbora (1999 -2002) i potpredsednik Zajedničkog parlamentarnog odbora između Estonije –EU, koji je učestvovao u konsultacijama o Evropskoj ustavnoj konvenciji. U neposrednoj prošlosti, radila je kao direktor programa "E-uprave", odgovornog za razradu programa e-demokratije u Estoniji. Bivajući u Kancelariji predsednika Skupštine, gđa Liia Hanni će ostvarivati interakciju sa savetnikom predsednika Skupštine postavljenim od strane NDI/USAID-a i projektom finansiranim od strane EU-a u Skupštini

Novi izveštaj o sprovođenju zakona donetih od strane Skupštine Kosova

Misija OEBS-a na Kosovu je 26. januara 2007, objavila svoj treći izveštaj o sprovođenju zakona donetih od strane Skupštine Kosova od strane izvršnog ogranka privremenih institucija samouprave (PIS) na Kosovu. Istog dana održana je konferencija za štampu, na kojoj su šef Misije i predstavnici Odeljenja za ljudska prava i vladavinu prava predstavili izveštaj. Glavni cilj izveštaja jeste da analizira obim u kome se sprovode zakoni doneti od strane Skupštine Kosova, posredstvom podzakonskih akata. Glavni obim uključuje zakone donete od strane Skupštine tokom 2005, ali takođe uključuje i nastavak prethodna dva izveštaja, koja obuhvataju period od 2002 - 2004. Izveštaj takođe odgovara na pitanja u vezi sa primenom kao što je objavljivanje zakona, hijerarhija zakona, izrada nacрта zakona i parlamentarni nadzor.

Zakoni bez politike

Iljir Dugoli,

bivši viši politički savetnik premijeru Kosova i trenutno istraživač pri Kosovskom institutu za političko istraživanje i razvoj (KIPRED)

Loša politika stvara loše zakone. Iz loših zakona proizlaze loše procedure, odluke i akcije, ali je još gore imati zakone bez politike. Ranije politike o kojima su odlučivale partije bile su ostavljene na tumačenje pravnici. Pravnici danas nose još teže breme jer rade isti posao bez ikakvih smernica ili uz slaba uputstva ministarstava. Međutim praznine u trenutnom sistemu stvaranja zakona ovim ne prestaju.

Ministarstvima nedostaju kapaciteti u formulisanju politike, naročito u pogledu analitičkih i sadržajnih aspekata, a to predstavlja veliku prazninu u trenutnom sistemu kreiranja zakona u ministarstvima. Pravnici veoma često započinju svoj rad od nule i to bez ikakvih daljih smernica za rad.

Zakonodavni prioriteti se uvek određuju mehanički i na brzinu, bez prethodno neophodnih analiza i kreativnih ideja. Pošto su predlozi veoma često dati na osnovu subjektivnih pretpostavki, vrlo često se žuri da se isti predlozi stave na zakonodavni dnevni red. Iz toga razloga, dnevni red ostaje bez veoma važne procene i razmatranja.

Na nove zakonske predloge se ne gleda kritički niti postoji odgovarajuća posvećenost da se oni prioritizuju.

Druga poteškoća odnosi se na nedostatak fleksibilnosti prilikom pristupanja zakonodavnom dnevnom redu. Dnevni red bi trebao da bude vrsta dokumenta sa smernicama za ministarstava, a ne da se smatra striktnim dokumentom koga trebaju da se pridržavaju sva relevantna ministarstva. U većini slučajeva, kada je ministarstvo uvereno u besmislenost zakonskog predloga, ono može samo zanemariti/odbaciti svoju dužnost pripreme predloga, izazvati odluku vlade i čitav proces izrade zakonodavnog dnevnog reda učiniti besmislenim. U najgorem slučaju, ministarstvo može nastaviti sa pripremom bespotrebnog ili čak štetnog zakonskog predloga.

Ne obraća se velika pažnja na formulaciju politike. Takođe nedostaje analiza politike koja treba da podstakne zakon pre njegovog usvajanja. Osim toga, nema raspodele ovlašćenja između analitičara (na primer, političkih funkcija, javnih službenika ili pružaoca usluga) prilikom kreiranja politike i pravnika koji treba da prenesu javnu politiku u pravni jezik. Često se ne vrši ni analiza budžetskih implikacija.

Vrlo često zakoni se prepisuju, a još gora je činjenica da ima nekoliko modela koji stvaraju nefunkcionalne, neprirodne i kontraverzne zakone. Osim toga, nedostaje odgovarajuća primena donesenih zakona i

odgovarajuće preispitivanje njihove efikasnosti. Usled sve veće zaokupljenosti izradom zakonskih predloga, uspeh ministarstva se meri brojem zakonskih predloga na kojima radi. Ovo dovodi do većeg pritiska da se uradi veći broj zakona bez obraćanja pažnje na njihov kvalitet i uticaj.

Alternative u zakonodavstvu nisu uzete u obzir. Niko izgleda ne vidi široki spektar alata koji mogu da se upotrebe prilikom rešavanja ovog problema. Izrada novog zakonskog predloga je samo jedan od nekoliko načina da se postignu ciljevi vladine politike a zakoni bi trebali da se upotrebe samo onda kada je njihova primena važnija od ekonomičnijih mehanizama.

Izrada predloga zakonodavstva je zadatak za mnogo naprednije pravne stručnjake od onih kojima Kosovo trenutno uopšte raspolaže. To je proces koji ne može da preuzme svaki pravnik, jer su potrebne određene veštine kako bi se na efikasan način politika prenela u pravno primenjive normativne propise, a takve veštine se ne dobijaju tokom pravnih studija ili tokom obavljanja uobičajene pravne prakse. Izrada pravnih predloga je posebna veština ili specijalizacija koja zahteva određeno znanje i relevantno iskustvo: poznavanje svih zakona, mogućnost njihove primene, istančane tehnike pisanja, upotrebu jezika, sveobuhvatne pravne tehnike i tradicionalne komparativne i teoretske pristupe.

Kako bi se poboljšali neki nedostaci u trenutnom procesu

izrade zakonskih predloga, treba da se uspostavi skup mera. Pre svega, trebalo bi da se preformuliše postupak kako bi smo imali pripremu alternativa u politici (Zeleni papir, tj. predlog novog zakona za diskusiju u parlamentu), odgovarajuće konsultacije i odluke o preduzimanju političkih akcija, a zatim i pravnu pripremu predloga.

Slično tome, trebalo bi da se unapredi proces stvaranja zakonodavnog dnevnog reda. Zakonodavni dnevni red ne može da se uradi za nekoliko sati i bez upućenih kritika i određene fleksibilnosti. Pre nego što dođe do izrade zakonskih predloga, ministarstva moraju da razviju značajne kapacitete za određivanje politika putem fleksibilnog zakonodavnog dnevnog reda koji se stalno ažurira i iznova radi.

Treba takođe napomenuti da priprema zakonskih predloga nije posao za obične pravnike koji rade u određenim ministarstvima, nego da ta odgovornost leži na centralnoj instituciji koja razvija zakonske predloge za politike ministarstava.

Ove promene nisu lake i posledice, a u najmanju ruke budžetske implikacije, zahtevaju konceptijske promene u stavovima prema socijalnim ciljevima koji treba da se ostvare i promene u pravnom pristupu ka ostvarivanju istih.

Ovaj članak se zasniva na skorašnjem KIPRED istraživačkom dokumentu "Zakoni bez politike: beskorisna stvar i mrtvo slovo na papiru".

Vidi: www.kipred.net

Transparentnost:

Poboljšavanje parlamentarnog postupka i razmena informacija sa poslanicima

Dale E. Archer, savetnik za zakonodavstvo u Skupštini Kosova/NDI

trans-par-en-tnost –imenica, množina -tnosti.

1. Takođe, **trans-par-encija**. Kvalitet ili stanje u kome je neko transparentan.

2. Nešto providno, posebno slika, dizajn ili slično, na staklu ili nekoj providnoj građi, što postaje vidljivo prelamanjem svetlosti koja dopire iz pozadine.¹

Šta je transparentnost? Ovo je izazovno pitanje koje je još teže opisati ili objasniti. 1964. godine, sudija Vrhovnog suda SAD Potter Stewart je pokušao da ovaj termin opiše drugim podjednako izazovnim izrazom – opscenost. Sudija Stewart je rekao, "Danas, neću pokušati dalje da definišem vrste materijala koji po mom shvatanju treba da budu obuhvaćeni.... **Ali ga ja prepoznajem čim ga vidim**, i to nije u ovom slučaju pokretna slika."²

Kako izgleda transparentnost? Kao i bilo koji drugi konceptu-

alni izazov, tražimo primere kako bi dokazali ili opovrgli šta je, pa čak i šta nije transparentnost. Poslovnik o radu Skupštine Kosova pokušava da odgovori na otvorenost u kosovskom parlamentu. Pravilo 65 usvaja Aneks br. 1 koji sadrži Pravilo 1(e). Ovo pravilo glasi, "Poslanici će biti što je moguće otvoreniji o svojim odlukama i radnjama koje preduzmu. Oni će dati razloge za svoje odluke i ograničiti informacije samo kada je isto nesumnjivo u širem javnom interesu." Pravilo 1(d), takođe sadržano u Aneksu br. 1, daje nagoveštaj transparentnosti: "Poslanici su odgovorni za svoje odluke i moraju sami sebe izložiti preispitivanju koje odgovara njihovom mandatu."³ Stoga se čini da bi same odluke i radnje poslanika dokazale njihovu transparentnost. Da li će ova odluka biti transparentna? Da li je ta radnja bila otvorena za preispitivanje? Da li će zatvorena rasprava komisije biti transparentna? Ukoliko ovo primenimo na gore navedenu definiciju i ukoliko želimo da imamo transparentnost u parlamentu, činilo bi se da radnje i odluke moraju biti transparentne kako bi dokazale transparentnost.

Nacionalni demokratski institut je u saradnji sa partnerima Inicijative za podršku Skupštini (ASI), pomogao Skupštini u izradi Plana standarda Skupštine (PSS) u 2006. godini koji je konačno odobren od strane Skupštine

tokom juna. PSS je istakao nekoliko pitanja koja bi dalje unapredila transparentnost Skupštine, koja su uključivala pitanje dnevnog reda (Pravilo 23), interpelacije (Pravilo 25), i perioda za pitanja (Pravilo 26). Ove promene su poboljšale efikasnost ovih značajnih procesa u Skupštini. Ove izmene razjasnile su i normirale način na koji dnevni red može biti izmenjen od strane poslanika; kako se planira interpelacija, uključujući i usvajanje vremenskih rokova; i kako se organizuje period za pitanja, posebno redovan dodatak periodu za pitanja u sklopu dnevnog reda na svakoj plenarnoj sednici. Međutim, čak i sa ovim poboljšanjima izvršne nadzorne uloge Skupštine, poslanici možda i dalje neće imati informacije o radu Skupštine koje su im potrebne na redovnoj osnovi.

Poslovnik o radu Skupštine garantuje prava poslanika na informacije. U Pravilu 1.1(d) i Pravilu 8.1 Aneksa br. 2 Poslovnika, "Svaki poslanik u Skupštini ima pravo da bude obavešten o radu Skupštine i da izrazi svoja mišljenja o određenim pitanjima. Ova mišljenja mogu biti izložena predsedništvu Skupštine, direktno ili postavljanjem pitanja, ili tokom rasprava na sednicama Skupštine."⁴ Ovo pravilo garantuje da će poslanici imati informacije. Međutim, ono ističe pitanje kojim sredstvima ili mehanizmima se poslanicima

pružaju ove informacije na redovnoj osnovi? Kako, u ovom trenutku, poslanici znaju koliko nacrtu zakona, predloga, rezolucija, deklaracija, pitanja za Vladu i zahteva za interpelaciju čeka i nije još uvek rešeno pred Skupštinom? Kako poslanici znaju kada su izveštaji komisije predati Skupštini na razmatranje i debatu? Kako poslanici znaju kada su izveštaji Vlade podneti Skupštini? Poslovnik o radu u ovom trenutku ne pruža nikakav redovan mehanizam u skladu sa kojim poslanici mogu iskoristiti svoje pravo na dobijanje informacija. Ovo "pravo" se čini sličnim garantovanju da će poslanicima biti pružen pristup internetu a da isti nemaju bežičnu mrežu, modem ili čak računar putem kojih bi pristupili internetu.

Drugi parlamenti i zakonodavstvarredovnoobjavljujuno što se najčešće naziva program zasedanja. Ove publikacije takođe se nazivaju radnim kalendarima, dnevnim programima i žurnalima. Jednostavne izmene na Poslovnik o radu mogle bi dovesti do usvajanja objavljivanja programa zasedanja za Skupštinu. Ovaj program zasedanja bi pružio poslanicima informacije koje dosada nisu izričito zahtevane Poslovníkom. Objavljivanje informacija Skupštine⁵ na redovnoj osnovi značajno bi poboljšalo transparentnost Skupštine. Program zasedanja bi definisao i prikazao rad Skupštine i predstavljao

transparentno sredstvo informacija.

Još jedno upućivanje u Pravilu 8.1 Aneksa br. 2 navodi, "Svaki poslanik u Skupštini ima pravo ... da izrazi svoje mišljenje o određenim pitanjima."⁶ Kako se ovo radi a da nije suženo na konkretne tačke dnevnog reda? Kako poslanici izražavaju svoja mišljenja koja se *ne odnose* na konkretne nacрте zakona ili predloge? Poslovnik omogućava ministrima u Vladi da daju izjave

tokom bilo kog plenarnog zasedanja Skupštine.⁷ Pravilo 28 u pogledu izjava ministara ističe pitanje – zašto se poslanicima takođe ne garantuje mehanizam u skladu sa kojim oni mogu izraziti svoja prava na mišljenje o određenim pitanjima? Poslovnik o radu Skupštine ne izdvaja vreme za poslanike i čak za poslaničke grupe tokom koga bi oni mogli da daju izjave. Još jedna jednostavna izmena u Poslovniku o radu mogla bi podesiti zagarantovano i izdvojeno vreme u

sklopu dnevnog reda za poslanike i poslaničke grupe da izraze svoja mišljenja tokom plenarnih sednica.

Daljom diskusijom o pitanju transparentnosti, postoje dostupna sredstva transparentnosti koja bi mogla biti usvojena u sklopu Poslovnika o radu. Čini se da bi jedini kvantitativni rezultati bili ukoliko su proceduralni procesi i donošenje politike Skupštine otvoreni i ukoliko se osigura da su radnje i odluke poslanika

transparentne pred biračima, javnošću i medijima. Transparentnost može biti teška za opisivanje, ali kao što je istakao sudija Stewart – *prepoznaćemo je kada je vidimo.*

Dale E. Archer obavlja funkciju savetnika za zakonodavstvo NDI u Skupštini Kosova. On je prethodno radio kao službenik veze sa zakonodavcima i višim izvršiocima u državnoj skupštini Sjedinjenih Država kao i u značajnom broju političkih kampanja.

¹ Dictionary.com neskracena verzija (v 1.1), na osnovu Neskracenog rečnika kuće Random House, Random House, Inc. 2006.

² Jacobellis protiv Ohio, 378 U.S. 184, 197 (1964)

³ Skupština Kosova, Poslovnik o radu, usvojen 20. maja 2005, izmenjen i dopunjen 1. juna 2006; Pravila 1(e)-(d) Aneksa br. 1 sadržanog u Pravilu 65

⁴ Skupština Kosova, Poslovnik o radu usvojen 20. maja 2005, izmenjen i dopunjen 1. juna 2006; Pravilo 1.1(d) i Pravilo 8.1 Aneksa br. 2 sadržanog u Pravilu 65

⁵ Skupština Kosova, Poslovnik o radu, usvojen 20. maja 2005, izmenjen i dopunjen 1. juna 2006; Pravilo 8.1 Aneksa br. 2 sadržanog u Pravilu 65

⁶ Skupština Kosova, Poslovnik o radu, usvojen 20. maja 2005, izmenjen i dopunjen 1. juna 2006; Pravilo 8.1 Aneksa br. 2 sadržanog u Pravilu 65

⁷ Skupština Kosova, Poslovnik o radu, usvojen 20. maja 2005, izmenjen i dopunjen 1. juna 2006; Pravilo 28, izjave ministara

Dugi put do naimenovanja ombudsmana

Flijoriana Šalja, Posmatrač u Skupštini, Misija OEBS-a na Kosovu

Početkom 2006. godine nakon konsultacija sa Skupštinom Kosova, Specijalni predstavnik Generalnog sekretara (SPGS) Privremene administracije Ujedinjenih nacija na Kosovu preneo je ovlašćenja za nastavak rada Institucije ombudsmana na Kosovu. Kasnije proglašena UNMIK Uredba br. 2006/6 dozvolila je Skupštini Kosova pravo da naimenuje ombudsmana i glavnog zamenika ombudsmana kao i troje zamenika ombudsmana.

Shodno proglašenju gore pomenute Uredbe, Skupština Kosova i Odbor za pitanja pravosuđa, zakonodavstva i Ustavnog okvira (u daljem tekstu, Zakonodavni odbor) u saradnji sa Odeljenjem za ljudska prava i vladavinu prava Misije OEBS-a na Kosovu, uradio je predlog poslovnika o radu za naimenovanju ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana, koji je Skupština Kosova usvojila 15. juna 2006. godine.

Zakonodavni odbor je osno-

vao komisiju u kojem je zastupljena svaka parlamentarna grupa, a koja je zadužena za prijem kandidata. Komisija je veoma profesionalno ispitala svih 19 kandidata za mesto ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana. Nakon faze intervjuisanja kandidata, ispitna komisija je u skladu sa ranije usvojenim poslovníkom o radu predložila Skupštini tri nominacije za svako od dva upražnjena mesta. Nominovani za mesto ombudsmana su bili g. Hiljmi Jašari, vršilac dužnosti ombudsmana na Kosovu, g. Ibrahim Makoli, gđica. Diana Toska, dok su nominovani za mesto glavnog zamenika ombudsmana bili g. Ljubinko Todorović, vršilac dužnosti ombudsmana, g. Habit Haredini i g. Palj Balja.

Glavni potpredsednik zakonodavnog odbora, g. Sadudin Beriša je na 17. plenarnoj sednici podneo izveštaj Skupštini o postupku prijema kandidata i o postupku za naimenovanje ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana, obrazlažući tim povodom da ta dva naimenovanja treba da budu obavljena putem tajnog glasanja i da ukoliko nijedan od nominovanih kandidata ne dobije većinu glasova u jednom od dva kruga, da će upražnjeno mesto biti ponovo objavljeno. Kasnije, gđica. Zlatica Kujundić, član Srpske demokratske stranke (SDS), zatražila je od Skupštine da odloži postupak naimenovanja prvog zamenika ombudsmana kako bi im se

pružilo malo više vremena za konsultacije. Skupština je međutim zbog bojkota učešća najveće opozicione stranke na plenarnoj sednici odložila postupak za oba naimenovanja.

Skupština je na plenarnoj sednici održanoj 14. decembra, tajnim glasanjem glasala u dva kruga za nominovane kandidate, ali nijedan od nominovanih kandidata nije dobio većinu glasova ni u jednom od dva sprovedena kruga. Nakon objavljivanja rezultata glasanja pojavila se debata u pogledu potrebnog broja glasova kako bi naimenovanja bila važeća. Neki članovi Skupštine su primetili da postoji neslaganje između UNMIK Uredbe br. 2006/6 i poslovnika o radu. Član 6.2 UNMIK Uredbe predviđa da ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana naimenuje Skupština glasovima većine poslanika Skupštine, što podrazumeva najmanje 61 dobijen glas. S druge strane, poslovník o radu Skupštine predviđa da ombudsman i prvi zamenik ombudsmana budu naimenovani glasanjem većine prisutnih članova. Iz tog razloga, Skupština je odlučila da razjasni ovo pitanje sa UNMIK kancelarijom za pravna pitanja.

Specijalni predstavnik Generalnog sekretara je 9. januara poslao pismo predsedniku Skupštine sa obrazloženjem da se glasanje za naimenovanje ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana koje

je održano 14. decembra ne može smatrati konačnim jer uslov većine potrebnih glasova za naimenovanje kandidata nije u potpunosti bio ispunjen." Osim toga, pismo je predložilo da "Skupština treba da . . . ponovi glasanje za kandidate koje je predložio Zakonodavni odbor dok se ne ispuni uslov za apsolutnu većinu."

Predsedavajući, g. Dževat Haljiti (PDK), je na plenarnoj sednici održanoj 11. januara, obavestio Skupštinu da je predsedništvo predložilo da se oba mesta ponovno oglase pre dobijanja pisma od SPGS-a, jer prvo pismo koje je poslao šef UNMIK kancelarije za pravna pitanja nije predložio dalje korake koji trebaju da se preduzmu nakon proglašenja rezultata glasanja nevažećim. Takva odluka predsedništva izgleda da je bila u suprotnosti sa preporukama iznetim u pismu SPGS-a koji je predložio da se glasanje ponovi sa istim kandidatima. Iz tog razloga, Skupština je odlučila da odloži dalji postupak naimenovanja na mesto ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana dok se ne pruži konačno tumačenje situacije od strane Skupštine i SPGS-a.

Konačna tumačenja od strane kancelarije SPGS-s omogućiće Skupštini da preduzme dalje korake u finaliziranju naimenovanja ombudsmana i prvog zamenika ombudsmana, postupak koji će se verovatno ovoga puta završiti uspešnije od prvog.

Podrška pružena Skupštini Kosova tokom decembra 2006. i januara 2007.

Franklin De Vrieze, Misija OEBS-a na Kosovu.

Podrška Istražnom odboru

Nakon plenarne rasprave Skupštine o izveštaju glavnog revizora na sednici Skupštine održanoj 3. novembra 2006, Skupština je oformila Istražni odbor, kojim predsedava dr. Ferid Agani i koji je proporcionalno sastavljen od svih poslaničkih grupa u Skupštini. Skupština je dala mandat Odboru da završi sa svojim radom do 31. januara 2007. i da predstavi svoj izveštaj sa preporukama. Od 29 – 30. januara 2007, Istražni odbor se okupio na dvodnevnom radnom odmoru kako bi završio konačan izveštaj Odbora. Tokom ova dva dana, Odbor je prošao kroz nacrt izveštaja, red po red, gradeći konsenzus o konačnim zaključcima. OEBS je finansirao i pružio pomoć za ovaj radni odmor, koji je organizovan u Mitrovici. Odbor je predao svoj izveštaj, na albanskom i srpskom jeziku, Predsedništvu Skupštine 9. februara 2007. Prevod na engleski je pripremljen od strane NDI-a i OEBS-a.

Zaključivanje mandata Odbora došlo je nakon dva meseca rada, koji je uključivao prikupljanje pismenih i usmenih izjava sa liste odabranih pojedinaca. Iako je Odbor radio bez zakonskog okvira pošto se nacrt zakona o istražnim odborima nalazi na čekanju, više od polovine pojedinaca koji su kontaktirani nisu odgovorili, uključujući članove Predsedništva Skupštine. Odbor je radio sa glavnim revizorom, kako bi na bolji način shvatio metodologiju i proces u sklopu koga je isti došao do svojih zaključaka. Odbor je takođe radio sa međunarodnim tužiocem kako bi osigurao da se rad Odbora ne meša sa tekućim krivičnim istragama. Ovo je bio prvi put da je istražni odbor u okviru Skupštine Kosova uspešno ispunio svoj mandat, a Odbor će iskoristiti vredne izvučene pouke za izradu zakona o istražnim odborima i za buduće istražne odbore.

Podrška Odboru za bezbednost

U sklopu podrške koju je OEBS pružio Odboru za bezbednost, u okviru istog je obrazovana radna grupa o privatnoj delatnosti obezbeđenja. Na prvom sastanku radne grupe održanom 19. decembra 2006, poslanici su razgovarali o nalazima konsultanta OEBS-a o zakonodavstvu u polju privatnog obezbeđenja i smeru u kome bi budući zakon trebalo da se kreće. Dogovoreno je da se dalje ispita iskustvo Bugarske, zemlje koja je u velikoj meri regulisala privatni sektor bezbednosti u protekle četiri godine, imajući u vidu članstvo u EU. Predsedavajući Odbora za bezbednost je 19. januara, okupio sve međunarodne i lokalne organizacije koje pomažu u radu Odbora, kako bi se koordinirao njegov rad i razmotrio nacrt godišnjeg plana Odbora za 2007. godinu. Učesnici su uključivali Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF) sa sedištem u Ženevi, EAR-konzorcijum četiri parlamenata, KIPRED i OEBS.

Podrška Odboru za obrazovanje

OEBS je od 3. do 9. decembra 2006, bio pokrovitelj i organizator posete skupštinskog Odbora za obrazovanje irskim prosvetnim ustanovama u Dublinu kako bi se pomoglo Odboru da stekne iskustvo iz prve ruke o irskom pravnom i administrativnom sistemu kvalifikacija i osiguranja kvaliteta. Poseta je pomogla u tekućem radu na izradi Zakona o kvalifikacijama i izradi Kosovskog okvira kvalifikacija. 24. januara 2007, OEBS je učestvovao na sastanku skupštinskog Odbora za obrazovanje, koji je imao za cilj da se sagleda podrška koju OEBS može da pruži Odboru u finalizaciji nacrta Zakona o kvalifikacijama.

Podrška Odboru za prava i interese zajednica

Delegacija Odbora za prava i interese zajednica (OPIZ) je zajedno sa pravnim osobljem Skupštine posetila Strazbur od 19. do 22. decembra 2006. i sastala se sa različitim sagovornicima koji su se pozabavili primenom Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, postojećom situacijom i poštovanjem ljudskih prava, angažovanjem evropskih institucija u pripremi budućeg kosovskog Ustava, primenom Evropske socijalne povelje i Povelje o manjinskim ili regionalnim jezicima i pitanjima koja se odnose na Evropsku komisiju za borbu protiv rasizma i netolerancije. Ova studija bila je deo projekta OEBS-a čiji je cilj bio da osigura efikasno funkcionisanje OPIZ-a. Projekat takođe pomaže OPIZ-u da pripremi određeni broj poseta na terenu u opštinama širom Kosova.

Podrška poslaničkim grupama

Treći krug programa stažiranja sa poslaničkim grupama započeo je 2. oktobra 2006. i trajao je do kraja godine. Treća grupa studenata-stažista organizovala je konferencije o

temama od interesa za poslaničke grupe, pored druge podrške pružene grupama. 11. decembra 2006, poslanička grupa partije PDK održala je konferenciju sa temom "Koji izborni sistem je potreban Kosovu". 15. decembra 2006, poslanička grupa partije ORA održala je konferenciju na temu "Akcioni plan mladih i opunomoćavanje omladine". 18. decembra 2006, poslanička grupa Za integraciju organizovala je konferenciju o manjinama i medijima. 19. decembra 2006, poslanička grupa partije AAK održala je konferenciju o višem obrazovanju. 22. decembra 2006, poslanička grupa partije LDK organizovala je konferenciju o integraciji marginalizovanih grupa u okviru društva. Ovim konferencijama zaključen je treći krug programa stažiranja. Četvrti krug započeo je 1. februara 2007. Studenti-stažisti pomažu svim poslaničkim grupama kao i, po prvi put, poslaničkoj grupi žena. Ovaj projekat predstavlja značajan deo podrške date od strane OEBS-a za ojačavanje poslaničkih grupa, projekat koji je započeo 2005. godine. Redovna interakcija i saradnja organizovani su sa studentima-stažistima sponzorisanim od strane NDI-a, koji rade sa skupštinskim odborima i Sekretarijatom

Podrška za Bibliotekarsku i dokumentacionu jedinicu u sklopu Skupštine

Skupština Kosova, Narodna i univerzitetska biblioteka i Projekat finansiran od strane EU-a pod nazivom "Dalja podrška Skupštini Kosova" otpočeli su projekat zajedničke saradnje uspostavljanja moderne i funkcionalne bibliotekarske i dokumentacione jedinice u Skupštini Kosova. 9. januara 2007, g. Kole Berisha, predsednik Skupštine Kosova, dr. Sali Boshota, direktor Narodne biblioteke i g. Hugues de Courtivron, vođa tima Projekta, potpisali su Memorandum o sporazumevanju (MoS) za uspostavljanje uslova ove saradnje. MoS će pružiti Skupštini profesionalnu i konkretnu obuku namenjenu bibliotekarima. MoS će takođe pružiti podršku za uspostavljanje elektronskog pristupa međunarodnim časopisima i žurnalima, kao i bazama podataka. Mogućnost da poslanici i osoblje dobiju precizne i

brze informacije posredstvom Bibliotekarske i dokumentacione službe unaprediće sposobnost Skupštine da preispituje i menja zakone, kao i da nadgleda izvršni ogranak vlasti.

Posete Predsedništva Skupštine i Odbora za međunarodnu saradnju i integraciju u EU Parizu i Briselu

Odbor za međunarodnu saradnju i Odbor za integraciju u EU imaju složen zadatak da diskutuju o politikama u vezi sa integracijom u EU u vreme kada su svi pogledi uprti ka budućem statusu Kosova. Imajući u vidu da Skupština treba da ojača stručne sposobnosti poslanika i javnih službenika ovog Odbora, ostvarena je radna poseta Briselu i Parizu u periodu od 14. do 19. januara 2007. Poslanici Skupštine Kosova sastali su se sa svojim odnosnim partnerima u Briselu i Parizu kako bi razmenili svoja mišljenja o odnosu koji postoji između zakonodavnih i izvršnih vlasti u smislu približavanja i usklađivanja sa standardima EU u zakonodavstvu i politici. U pratnji dva pravna službenika iz Sekretarijata Skupštine, poslanici su razmotrili odnos između različitih stalnih odbora i odbora za poslove sa EU u francuskom i belgijskom parlamentu u smislu zakonodavstva i politika zasnovanih na standardima EU.

Od 28. do 31. januara 2007. predsednik Skupštine, poslanici Predsedništva Skupštine i generalni sekretar sproveli su radnu posetu Parizu. Diskusije sa predsednikom francuske "Assemblée Nationale", parlamentarcima i javnim službenicima bile su usredsređene na upravljanje zakonodavnim procesima, i konkretnije, na utvrđivanje dnevnog reda, u konsultaciji sa Vladom, predsednicima zakonodavnog odbora i predsednicima poslaničkih grupa, upravljanje plenarnom sednicom i ulogom Predsedništva u unapređivanju institucionalne komunikacije Skupštine sa građanskim društvom i razvoju međunarodnih odnosa Skupštine. Obe fakultativne posete organizovane su od strane projekta finansiranog od strane EU "Dalja podrška Skupštini Kosova" i Misije OEBS-a na Kosovu.

Izjava misije IPS-a

Inicijativa za podršku Skupštini (IPS) je mehanizam za saradnju organizacija koje su povezane demokratskim programima za podršku skupštine Kosova, pokušavajući da ojačaju Skupštinu Kosova i da je učine profesionalnijom. Rad IPS-a je usredsređen na demokratsku i političku kulturu zasnovanu na prihvatanju i poštovanju demokratskih procedura, transparentnosti i odgovornosti narodu, razvoju i sprovođenju zakonite politike, izvršnog nadzora, poštovanju višejezičnosti i učešću u regionalnim i parlamentarnim kontaktima.

Partneri IPS-a dele informacije i koordinišu programima u toku identifikacije potreba koje su u direktnoj vezi sa Skupštinom. Kao koordinator za IPS, OEBS misija na Kosovu povezuje sve partnere IPS-a i saziva redovne sastanke u saradnji sa predstavnicima skupštine. Bilten IPS-a pruža informacije širokoj domaćoj i međunarodnoj javnosti, o razvoju u Kosovskoj skupštini kao i o programima IPS-a.

Trenutni učesnici IPS-a:

Fridrih Ebert Štiftung (FES), Konrad Adenauer Štiftung (KAŠ), Projekat parlamentarne prakse na istoku i zapadu (PPPIZ), Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR) u saradnji sa Konzorcijumom parlamenata Francuske, Nemačke, Belgije, Slovenije i Međunarodnim institutom za odbranu sa sedištem u Parizu, Američka agencija za međunarodni razvoj (AAMR) u saradnji sa Nacionalnim demokratskim institutom, Program Ujedinjenih Nacija za razvoj (PUNR) u saradnji sa Međuparlamentarnom unijom (MPU), OEBS misija na Kosovu i Kosovska skupština.

Uredničko veće:

Sven Lindholm, Franklin De Vrieze, Skender Durmishi, Blerim Vela, Alfons Lentze, Ramë Manaj, Edmond Efendija, Krenar Loshi, Valdet Sadiku.

Lektori: Chris Cycmanick, Jennifer Ober, Leslie Hough, Nuno Luzio.

Grafika i dizajn: Shpend Kada

Sedište Misije OEBS, 10000 Priština

Tel. (+381-38) 500 162 Fax: (+381-38) 500 188

kontakt: franklin.devrieze@osce.org

<http://www.osce.org/kosovo>

Zapažanja koja su navedena u ovoj novini su autorova i ne oslikavaju poglede Skupštine, misije OEBS-a na Kosovu ili organizacije koje su partneri u IPS.

Slike u ovom broju:

OSCE: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24

EAR: 14 Ermal Meta 1 Ferdi Limani: 20 Matjan Hashani 13